

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	540
Land:	Somalia
Kilde:	Migrationsverket
Titel:	Landrapport: Somalia – En sammanfattande analys av säkerhetssituationen, rättsväsendet och civilas situation
Udgivet:	16. juni 2016
Optaget på baggrundsmaterialet:	29. august 2016

Somalia

En sammanfattande analys av
säkerhetssituationen, rättsväsendet
och civilas situation

Om rapporten

Denna rapport är skriven i enlighet med [EU:s allmänna riktlinjer för framtagande av landinformation \(2008\)](#). Den är en opartisk presentation av tillförlitlig och relevant landinformation avsedd för handläggning av migrationsärenden.

Rapporten bygger på noggrant utvalda informationskällor. Alla källor refereras med undantag för beskrivning av allmänna förhållanden eller där Lifos expert är en källa, vilket i så fall anges. För att få en så fullständig bild som möjligt bör svaret inte användas exklusivt som underlag i samband med avgörandet av ett enskilt ärende utan tillsammans med andra källor.

Informationen i rapporten återspeglar inte Migrationsverkets officiella ståndpunkt i en viss fråga och Lifos har ingen avsikt att genom rapporten göra politiska eller rättsliga ställningstaganden.

Innehåll

1. English summary / Sammanfattning	5
1.1. Lifos' analysis of the security situation.....	5
1.2. Lifos' analysis of the conflicts' effect on civilians	7
1.3. Lifos' analysis of groups at risk	7
1.4. Lifos' analysis of the justice- and security sector	8
1.5. Lifos' analysis of travel by road.....	9
1.6. Lifos' analysis of the importance of clan in a network	9
1.7. Lifos' analysis of returns	9
2. Inledning	10
3. Bakgrund	10
4. Klansystemet och identitet	11
5. Konfliktens huvudsakliga parter och deras övergripande syfte och mål	11
6. Säkerhetssituationen.....	12
6.1. Södra och centrala Somalia	12
6.1.1. Territoriell kontroll och inflytande	12
6.1.2. Al Shabaabs attacker och mål	13
6.1.3. Mogadishu.....	14
6.1.4. Konflikter i områden som inte kontrolleras av Al Shabaab ...	15
6.1.5. Konflikten i områden som kontrolleras av Al Shabaab	16
6.2. Puntland och Somaliland.....	17
6.2.1. Puntland	17
6.2.2. Gränskonflikt Puntland - Somaliland.....	18
6.2.3. Somaliland	18
6.3. Lifos analys	19
7. Konfliktens inverkan på civila	21
7.1. Lifos analys	22
8. Utsatta grupper samt vilka attackerna riktas mot.....	23
8.1. Lifos analys	25
9. Rätts- och säkerhetssektorn.....	25
9.1. Södra och centrala Somalia	26
9.2. Puntland.....	28
9.3. Somaliland.....	28
9.4. Lifos analys	28
10. Resor och bosättning på annan ort inom landet	29
10.1. Resor på landsväg	29
10.2. Lifos analys.....	30
11. Klanens betydelse i ett nätverk	30
11.1. Lifos analys.....	31
12. Barnhem	32
13. Återvändande	32
13.1. Lifos analys.....	33
14. Resor till Somalia.....	34
Källförteckning	34
Elektroniska källor	34
Muntliga källor.....	38
Vid utredningsresa till Somalia mars 2016	38

Vid utredningsresa till Somalia oktober 2014.....	39
Övriga muntliga källor	40
Förkortningar	40
Bilaga 1	41
Karta över Somalia.....	41

1. English summary / Sammanfattning

The Director of Legal Affairs at the Swedish Migration Agency requested the following Country of Origin Information (COI) as a basis for an assessment of a judicial position. Lifos would like to draw the reader's attention to the fact that there may be other reports covering specific topics in this report, which can offer deeper and supplementary information. Further, the reader should always look for updated and relevant COI.

This report is an update of the report *Landanalys av situationen i Somalia* from 26 February 2015, and provides a brief overview of the situation in Somalia. The updated information is mainly compiled during Lifos' Fact Finding Mission to Nairobi in Kenya and Mogadishu and Gaalkacyo in Somalia from 9 to 18 March 2016. The present report aims at shedding light on the security situation in Somalia and how it affects civilians. The report also provides brief information on the clan system as well as the justice- and security sector, in order to help the reader to better grasp the context of Somali society.

1.1. Lifos' analysis of the security situation

Following the African Union Mission in Somalia's (AMISOM) and Somali National Armed Forces' (SNAF) military offensives in South and Central Somalia, Al Shabaab has been driven out of many cities, including port cities important to the economy. Currently Al Shabaab is divided, between fractions who would like to swear fidelity to the Islamic State (IS), and those who would like to remain loyal to Al Qaida (AQ). The movement has accordingly had a lot of setbacks. Al Shabaab has, however, been able to exploit the fact that the Somali Federal Government (SFG) has not been able to deliver security and service to the people in the areas from where Al Shabaab has been expelled. This has led to dissatisfaction, first and foremost within minority groups and weaker clans, which has played in favour of Al Shabaab¹. Al Shabaab has since the summer of 2015 increased the frequency of and the intensity of the attacks, and shown itself capable of performing attacks towards better protected targets such as AMISOM's bases. Al Shabaab still controls the biggest part of the territory in South and Central Somalia, even if it constitutes mainly rural areas. It is already known, that Al Shabaab commits human rights violations, e.g. freedom of speech and religion, and that corporal punishment is practiced. The climate of suspicion towards persons who can be perceived as spies has been enforced since the death of the former Al Shabaab leader Abdi Godane in September 2014. The consequences for someone suspected to be a spy will be harsh and may result in death.

Al Shabaab is present just outside the cities from where they were expelled. From that position, they infiltrate the cities, mainly at nights. In some cities

¹ Menkhaus, Ken, *Reignating Somalia's Political Transition: Q&A with Ken Menkhaus*, 2015-11-25, <https://theglobalobservatory.org/2015/11/somalia-menkhaus-al-shabaab-amisom/> (hämtad 2016-04-14)

they have a strong presence in certain districts. They have increased the frequency as well as the intensity in the attacks they perform in cities they do not control, and have also begun to target civilians. It is not clear whether the attacks are targeting civilians, the diaspora as such or rather civilians in general. The changed situation implies that the risk for ordinary people to be at the wrong place at the wrong time has increased.

Through emerging member states or other allies, SFG exerts influence in areas in South and Central Somalia not controlled by Al Shabaab anymore. The influence is rather weak and the localities are characterised by rivalry between different groups competing for power and influence. Conflicts often follow clan lines. Parliamentary elections will be held in August 2016. The electoral process will involve the formation of both the Lower House and the Upper House of Parliament. Clan elders will vote for electors, who subsequently will vote for candidates to be members of the parliament. Lifos notices that, 2016 being an election year, partially explains the increased conflicts and tensions in society. Al Shabaab, who is present just outside the cities, exploits the dynamics of these conflicts, and can in this way be part of them. There are reports, even if not unambiguous, that the clan conflict in Marka was exploited by Al Shabaab when they overtook Marka in Shabelle Hoose in the beginning of February 2016. There are many layers of these conflicts that are brought to surface when Al Shabaab no longer controls the cities. In addition to conflicts along clan lines, other actors such as influential businessmen can be part of conflicts. Loyalties can shift swiftly, which was demonstrated at the takeover of Marka in February 2016, after which hawiye – habr gedir has stronger ties to Al Shabaab than dir – biya mal, which previously was closer to Al Shabaab. The many layers and shifting loyalties of the conflict make it difficult to get a complete picture, and foresee all aspects of the developments. The rivalry, which sometimes can lead to heavy fighting, in combination with Al Shabaab attacks in places they no longer control, lead to more delicate security situation in these places compared to areas controlled by Al Shabaab. Fighting between AMISOM/SNAF and Al Shabaab for control over cities and villages, also leads to a volatile security situation. There is a process of establishing member states which should constitute the federal state of Somalia, with administration and a justice sector. However, it is far from a situation where there is de facto government control over territory in South and Central Somalia, or an administration being able to deliver service to citizens on a level worth mentioning.

It is also worth pointing out, since Al Shabaab were expelled from the cities, SFG and SNAF need the help of AMISOM to be able to hold the places militarily. As Al Shabaab still controls the rural areas, some of these cities become isolated in the way that representatives from SFG and the international community do not have the possibility to travel there by road, as the roads are insecure. Some of these cities do not have an airstrip.

Al Shabaab has a base in the Golis mountains in the northwest of Puntland, but also a covert presence in the port city of Boosaaso. In March 2016, Al

Shabaab went ashore in the north of the Mudug region as well as in the region of Nugaal, with the aim to establish bases in Puntland. Fighting between Al Shabaab and Puntland's forces consequently erupted. These developments may signify an increased interest from Al Shabaab to expand north. However, until now, clan fighting over grazing land and water holes has been more frequent in Puntland than fighting with Al Shabaab. The clan fighting is caused by lack of resources, and is increasing when there is a drought. These kinds of conflicts will prevail as long as the resources needed for the people to survive are scarce. The security situation in Somaliland is, in comparison to Puntland, even more stable. The border conflict between Puntland and Somaliland is not expected to change in the near future.

1.2. Lifos' analysis of the conflicts' effect on civilians

The lack of reliable statistics over casualties makes it difficult to assess the situation for civilians with any kind of certainty. It should be noted, that, up to October 2014, the security situation in general has improved for ordinary people. It has to be stressed, though, that it is a slight improvement from a level of high insecurity.² Lifos notices that due to Al Shabaab's increased capacity to perform attacks, and the prevalence of US and Kenyan airstrikes over rural areas controlled by Al Shabaab, the security situation for ordinary people has worsened somewhat from the summer of 2015 and onwards. In specific areas, the security situation might have worsened more, such as in Gaalkacyo where the situation is tense and there was heavy fighting in November 2015. Although Al Shabaab has never spared civilians, a new trend is the targeting of civilians, which was demonstrated at the attacks at Lido Beach in Mogadishu 21 January 2016 and the twin attacks in Baidoa 28 February 2016. Considering the heightened frequency, and intensity, in the Al Shabaab attacks, Lifos assesses that the situation for civilians has deteriorated somewhat.

It is also important to consider that the security situation varies with the local conditions, especially in South and Central Somalia. Fighting between different actors in the conflict, affect civilians. In general, Al Shabaab performs more attacks and assassinations in big, strategic cities. Mogadishu is the city which endures most attacks.

1.3. Lifos' analysis of groups at risk

As Al Shabaab has strengthened its capacity to perform attacks, the security situation has worsened for those Al Shabaab perceive their enemies and who consequently are targeted. Al Shabaab targets persons connected to the SFG, the parliament, SNAF, the police, NGOs and the UN, but also persons, such as journalists, politicians, teachers, religious and local leaders and influential businessmen, who express an opinion that differs from Al Shabaab's values.³ It is important to notice that these examples are not

² UN official (B), talks in Mogadishu October 2014

³ Local NGO (G), talks in Mogadishu October 2014; International organisation (Q), talks in Baidoa October 2014;

exhaustive. People considered Al Shabaab's enemy is targeted. It is equally important to notice that officials connected to SFG on a lower level are targeted as well. Street vendors and other small-scale businessmen selling articles to SFG or AMISOM, are again reported to be vulnerable, although to a small extent. Lifos notices that Al Shabaab has begun to attack targets where civilians tend to present, even if it is not clear whether it is the diaspora or rather civilians in general that are targeted. The trend is, that more groups than in the autumn 2014, must be seen as vulnerable to Al Shabaab's attacks. Combined with the fact that Al Shabaab has increased the frequency and intensity in the attacks, Lifos assesses that the situation for civilians has deteriorated a bit.

Women, children, persons who belong to minority groups and internally displaced persons (IDP) are vulnerable in the Somali society.⁴ Women risks sexual abuses and almost all Somali girls undergo some kind of Female Genital Mutilation (FGM).⁵ Persons from minority groups are vulnerable as they have a weak position in society.⁶ IDPs lack clan protection.⁷ These groups have in practice no access to redress through the judicial system⁸, and as criminality is an increasing problem for ordinary people, Lifos assess that they still have a precarious situation.

1.4. Lifos' analysis of the justice- and security sector

It is important to stress that the embryo to justice- and security sector, which primarily exists in Somaliland, Puntland and in Mogadishu, still is far from a system working in the interest of the citizens, and far from a system with functioning rule of law and efficiency, even if the justice- and security sector is of slightly higher standard in Somaliland. The clans still have a strong influence all over Somalia, and can in practice overrule a sentence from a court.⁹ The exception is cases concerning Al Shabaab or the security of the state.¹⁰ It is important to remember that every judge belongs to a clan, and that corruption is widespread. Lifos' conclusion is that the capacity of the justice- and security sector varies a bit depending on the area in Somalia,

US Department of State, *Trafficking in Persons Report 2014 - Special Case: Somalia*, 2014-06-20, http://www.ecoi.net/local_link/278800/408346_de.html (hämtad 2015-02-26); Danmark. Udlændingestyrelsen. *South Central Somalia - Country of Origin Information for Use in the Asylum Determination Process, Report from the Danish Immigration Service's fact finding mission to Nairobi, Kenya and Mogadishu, Somalia, 2-12 May 2015*, 2015-09-24, s. 11f, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=35790> (hämtad 2016-04-12)

⁴ International organisation (N), talks in Mogadishu October 2014

⁵ UN-organisation (N), talks in Mogadishu 13 March 2016

⁶ UN-organisation (C), talks in Mogadishu 13 March 2016

⁷ Nairobi-based regional analyst (G), talks in Nairobi 9 March 2016

⁸ Ibid.

⁹ International Alert, *The Complexity of Sexual and Gender-Based Violence. Insights from Mogadishu and South Central Somalia*, 2015-10-01, s. 22, http://www.international-alert.org/sites/default/files/Somalia_ComplexitySexualViolence_EN_2015.pdf (hämtad 2016-03-14); International organisation (H), talks in Mogadishu October 2014; Anonymous person (P), talks in Baidoa October 2014

¹⁰ Lifos, *Myndigheter och klansystem i Somalia*, 2012-11-30, p. 18f,

but regardless of the geographic area, the capacity is very low and in some places very close to zero. The same applies to the justice- and security sector's integrity.

1.5. Lifos' analysis of travel by road

To travel by road, in the rural areas is hazardous, particularly in South and Central Somalia. The travelers risk being abused at checkpoints, regardless of if it is Al Shabaab, SNAF or any other government friendly militia or criminals manning the checkpoint. Lifos notices that someone who belongs to any of the groups vulnerable in the Somali society in general, also is at the biggest risk to be abused when travelling by road. Lifos observes that Somalis travel by road, but assesses, by the compiled information in talks in Somalia, that these are no pleasure trips. Before travelling by road, the risks are thoroughly balanced against the necessity of the trip.

1.6. Lifos' analysis of the importance of clan in a network

The Somali society is hierarchical, and which clan or minority group a person belongs to has importance for the position one has in the society and in consequence, the possibilities to get protection, influence, work etc. It is of importance which clan or minority group the person belongs to, but it is also important whether the person stays geographically where the clan/minority group is or not. A person who stays at another place than the clan/minority group is in a vulnerable position as he or she lacks the judicial protection a clan can provide, especially when there is a lack of functioning police- and judiciary, but also because the clan is an obvious circle of contacts and to a varying degree an economic safety net. The vulnerability of Internally Displaced Persons (IDP) is, to a large extent, that they do not stay at a place where they have their clan and consequently have the protection and support that the clan can provide.

Those who are weak in the Somali society are persons belonging to minority groups, persons who stay in a place where they do not have their clan/minority group, women in general, women without a male network in particular and children. The more of these factors that applies to a person, the more vulnerable that person is.

To be able to use the non-clan-based networks, which exist primarily in Mogadishu, one has to be part of the network. Influence within the network can be effected through one's own dominating position, e.g. through one's militia or to use one's network through the clan for example. Lifos does not have information whether this kind of non-clan-based network exists in other places than Mogadishu.

1.7. Lifos' analysis of returns

Those who return to work at a Ministry or an organisation have been exposed to less security incidents than what was expected initially. However, it is important to notice that these persons constitute an upper

class in Somalia, with a relatively high income. This enables them to travel by taxi, and have a housemaid who can buy the groceries. This means they can lead a secluded life, and mainly be at their workplace, in their homes, and travel between the two, which reduces the risks compared to someone who needs to spend more time out of home and workplace. To belong to an economically privileged group gives possibilities to adjust life in a way that you will be less exposed to risks. On the other hand, belonging to an economically privileged group, with connections to the West because one returned from the West and if one work for a Ministry or organisation associated with the West, put the person among the groups at risk for being targeted by Al Shabaab, but also for criminality. Since Al Shabaab has begun to attack civilians, they are at a bigger risk than before to be at the wrong place at the wrong time.

Lifos notices that those who return from the Dadaab refugee camps in Kenya, are those who left Somalia relatively recently. They may have an active network in Somalia, through a clan for example, which might facilitate the return. The fact that Somalis return from Yemen, might say more of the situation in Yemen than about the situation in Somalia.

2. Inledning

Nedanstående landinformation har beställts av Migrationsverkets rättschef för bedömning vid ett rättsligt ställningstagande. Användaren uppmärksammas på att det kan finnas rapporter kring specifika ämnen, vilka kan erbjuda fördjupning och kompletterande information. Vidare bör användaren alltid söka efter aktuell och relevant landinformation via Migrationsverkets rätts- och landinformationssystem.

Förevarande rapport är en uppdatering av rapporten *Landanalys av situationen i Somalia* från den 26 februari 2015, och ger en översikt av situationen i Somalia. Informationen som uppdateringen bygger på har huvudsakligen samlats in under Lifos utredningsresa till Nairobi i Kenya och Mogadishu och Gaalkacyo i Somalia under tiden 9 – 18 mars 2016. Rapporten syftar till att belysa säkerhetssituationen i Somalia och hur den påverkar civilbefolkningen. Rapporten ger också en kort inblick i såväl klansystemet som rätts- och säkerhetssektorn, för att hjälpa läsaren att sätta situationen i Somalia i sitt sammanhang.

3. Bakgrund

Situationen i Somalia har sedan Siad Barres fall 1991 präglats av inre oro och våldsamheter. Somalia kan översiktligt delas in i tre delar. Somaliland i nordväst som 1991 utropade sin självständighet, men som inte erkänts internationellt. Puntland i nordöst, som sedan 1998 är en autonom provins. Södra Somalia som inbegriper regionerna Shabelle Hoose, Bay, Bakool, Gedo, Juba Dhexe och Juba Hoose samt centrala Somalia som inbegriper regionerna Shabelle Dhexe, Hiraan, Galguduud och i vart fall södra delen av regionen Mudug. Södra och centrala Somalia är den del som sett flest strider och störst instabilitet.

4. Klansystemet och identitet

Det klansystem som finns i Somalia genomsyrar hela samhället. Alla somalier tillhör en klan eller en minoritetsgrupp. Individens identitet är starkt kopplad till den klan eller grupp man tillhör och klanen eller gruppen är traditionellt basen för individens juridiska och ekonomiska trygghet.¹¹ Klaner har hemområden i Somalia, vilket dock inte innebär att alla från den klanen är bosatta i just det området.¹² Den somaliska sedvanerätten, *xeer*, är starkt sammanknuten med klansystemet.¹³

I Somalia finns också många olika minoritetsgrupper. En del har en annan etnisk bakgrund medan andra minoritetsgrupper definieras utifrån yrken som de traditionellt bedrivit.¹⁴ Socialt och kulturellt finns en diskriminering mot minoritetsgrupper och interaktionen med personer från klaner är begränsad.¹⁵

5. Konfliktens huvudsakliga parter och deras övergripande syfte och mål

De två huvudsakliga parterna i den övergripande konflikten i södra och centrala Somalia är den svaga men av såväl Afrikanska Unionen (AU) och av internationella samfundet stödda regeringen Somali Federal Government (SFG) samt den islamistiska väpnade gruppen Al Shabaab. Al Shabaabs mål är att instifta ett islamistiskt kalifat. SFG har påbörjat arbetet att upprätta en federal stat. Följande blivande medlemsstater har bildats. Jubaland med Kismaayo som huvudort och Sheikh Ahmed Islam "Madobe" som president¹⁶, SouthWest med Baidoa som huvudort och Sharif Hassan Sheikh Aden som president¹⁷, Galmudug med Cadaado som huvudort¹⁸ och

¹¹ Lifos, *Myndigheter och klansystem i Somalia*, 2012-11-30, s. 10 f, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=29006> (hämtad 2015-01-27)

¹² EASO, *South and Central Somalia Country Overview*, 2014-08-01, s. 47, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=33181> (hämtad 2015-01-27)

¹³ Lifos, *Myndigheter och klansystem i Somalia*, 2012-11-30, s. 10 f, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=29006> (hämtad 2015-01-27)

¹⁴ EASO, *South and Central Somalia Country Overview*, 2014-08-01, s 51 f, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=33181> (hämtad 2015-01-27)

¹⁵ Ibid, s 53

¹⁶ UN Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia*, 2016-01-08, punkt 8, <http://www.refworld.org/pdfid/5698a0b64.pdf> (hämtad 2016-04-07)

¹⁷ UN Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia January 2015*, 2015-01-23, punkt 6, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=34043> (hämtad 2016-04-07)

¹⁸ UN Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia*, 2016-01-08, punkt 6, <http://www.refworld.org/pdfid/5698a0b64.pdf> (hämtad 2016-04-07)

presidenten Abdikarim Hussein Guled¹⁹. Puntland deltar i bildandet av den federala staten.²⁰ Somaliland är inkluderat i statsbildningsprocessen från SFG:s sida, men hävdar från sin horisont fortsatt sin linje som självständig stat.²¹ Bildandet av de blivande medlemsstaterna har skapat ett politiskt spänt läge, och ibland även stridigheter mellan SFG-vänliga grupperingar.²² I centrala Somalia finns klanadministrationen Ahlu Sunna Wal Jamaa (ASWJ), och en fraktion av dem har anslutit sig till den blivande medlemsstaten Galmudug.²³ En annan fraktion av ASWJ, som kallas Sufa group, har i stället motsatt sig bildandet av densamma. Den fraktionen av ASWJ kontrollerar städerna Guri Ceel och Dhusamarreeb, samt har inflytande i sydvästra delen av regionen Galguduud.²⁴

I Somalia finns ett oräkneligt antal klanmiliser med varierande militär styrka och inflytande som kan vara lojala med lokala SFG-vänliga administrationer, med Al Shabaab eller driva egna intressen.²⁵ Ett kännetecken för Somalia är att de politiska och militära lojaliteterna skiftar frekvent.²⁶

6. Säkerhetssituationen

En karta över Somalia hittas i bilaga 1.

Kartor finns även på följande länkar.

<http://www.fsnaui.org/products/maps/administrative-maps>

http://www.lib.utexas.edu/maps/africa/somalia_pol02.jpg

Kart över territoriellt inflytande och kontroll finns på följande länk:

<http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=36920>

6.1. Södra och centrala Somalia

6.1.1. Territoriell kontroll och inflytande

Södra och centrala Somalia är det område i Somalia där konflikten är mest intensiv. Denna del av Somalia kan huvudsakligen delas in i områden som kontrolleras av Al Shabaab samt i områden som de inte kontrollerar. De områden som inte Al Shabaab kontrollerar har SFG mer eller mindre inflytande i. I centrala Somalia har den blivande medlemsstaten Galmudug kontroll över större delen av södra Mudug samt nordvästra Galguduud. Det

¹⁹ EASO, *Somalia Security Situation*, 2016-02-01, s. 17

<http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=36884> (hämtad 2016-04-07)

²⁰ Västerländsk ambassad i Nairobi (K), samtal i Nairobi 2016-03-11

²¹ Västerländsk ambassad i Nairobi (K), samtal i Nairobi 2016-03-11

²² Västerländsk ambassad i Nairobi (K), samtal i Nairobi 2016-03-11

²³ UN Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia*, 2015-09-11, punkt 5,

²⁴ Internationell organisation (R), samtal i Gaalkacyo 2016-03-16 samt UN Security Council, *Report of the Monitoring Group on Somalia and Eritrea pursuant to Security Council Resolution (2182): 2014: Somalia*, 2015-10-19, s. 52f,

http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7b65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7d/s_2015_801.pdf (hämtad 2016-04-11)

²⁵ Tjänsteman inom FN (B), samtal i Mogadishu oktober 2014

²⁶ Tjänsteman inom FN (B), samtal i Mogadishu oktober 2014

finns också områden där ASWJ och Al Shabaab har inflytande, liksom områden som kontrolleras av Al Shabaab.²⁷ I övriga delar av södra och centrala Somalia kontrollerar Al Shabaab fortsatt större delen av landsbygden samt hela regionen Juba Dhexe (Mellersta Juba). Al Shabaab har, främst mot gränsen mot Etiopien och mot Kenya samt utmed kusten en sträcka norr respektive söder om Mogadishu, delat inflytande med någon SFG-vänlig aktör i områdena.²⁸ Bortsett från regionen Juba Dhexe har Al Shabaab drivits bort från de större städerna. Dessa städer hålls av somaliska armén (Somali National Armed Forces/SNAF) med stöd av AMISOM och SFG har inflytande. Al Shabaab har dock en fortsatt närvaro i städerna, framför allt nattetid, och har sedan sommaren 2015 ett ökat inflytande i Shabelle Dhexe.²⁹ Al Shabaab befinner sig i en vid halvmåne runt Mogadishu.³⁰ Det förekommer att Al Shabaab återtar en stad för kortare eller längre tid.³¹ Vilken aktör som har kontroll eller inflytande över ett territorium måste därför kontrolleras mot uppdaterad landinformation.

Under de militära offensiver som SNAF och AMISOM genomförde under 2014 intensifierades konflikten, liksom i flera områden som Al Shabaab inte kontrollerar.³² Al Shabaab drog sig tillbaka från städerna och finns sedan kvar strax utanför, varifrån de infiltrerar dem främst nattetid samt genomför attacker. De har i flera städer fortsatt en stark närvaro i vissa delar. Det är inte till alla städer som Al Shabaab drivits bort från som det finns av AMISOM/SNAF-säkrade vägar, vilket gör att dessa städer är som isolerade öar i Al Shabaab-kontrollerat land.³³ Konflikten mellan SNAF/AMISOM och Al Shabaab fortgår genom strider om kontrollen över städer och byar. Maktskifte i orterna efter striderna kan vara för kortare eller längre tid, ibland så kort som några timmar.³⁴

6.1.2. Al Shabaabs attacker och mål

Al Shabaab genomför attacker och mord i städer de inte längre kontrollerar. I Mogadishu förekommer flera attacker varje vecka, av större eller mindre format. I övriga delar av landet är mönstret detsamma men frekvensen lägre.³⁵ Sedan sommaren 2015 har situationen förändrats. Frekvensen och intensiteten i attackerna har ökat. I Mogadishu sker attentat av något slag

²⁷ EASO, *Somalia. Areas of Influence as of December 2015*, 2015-12-01, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=36920> (hämtad 2016-04-08)

²⁸ EASO, *Somalia. Areas of Influence as of December 2015*, 2015-12-01, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=36920> (hämtad 2016-04-08) samt Västerländsk ambassad i Nairobi (K), samtal i Nairobi 2016-03-11

²⁹ Internationell organisation i Nairobi (A), samtal i Nairobi 2016-03-10

³⁰ FN-organisation (D2), samtal i Mogadishu 2016-03-13

³¹ Tjänsteman inom FN (M), samtal i Mogadishu 2016-03-14

³² Internationell organisation (A), samtal i Baidoa oktober 2014

³³ Internationell organisation (B) i Nairobi, samtal i Nairobi 2016-03-11; Internationell organisation (J), Tjänsteman inom FN (B), samtal i Mogadishu oktober 2014

³⁴ Internationell organisation i Mogadishu, e-post till Lifos 2015-11-14, 2015-12-12, 2016-01-16, 2016-02-08, 2016-04-17, 2016-05-02

³⁵ Lokal NGO (G), samtal i Mogadishu oktober 2014, Internationell organisation (F1), samtal i Nairobi oktober 2014, Tjänsteman inom FN (B), samtal i oktober 2014

dagligen.³⁶ Från att i Mogadishu tidigare ha genomfört större attacker var sjätte-sjunde vecka har frekvensen av Al Shabaabs attentat i staden ökat.³⁷ Vidare har Al Shabaab sedan sommaren 2015 förmågan att genomföra mer sofistikerade attacker mot områden med hög säkerhet.³⁸ De har visat att de har kapacitet att åtminstone för en kortare tid inta AMISOM:s baser såsom skett i Lego (26 juni 2015³⁹), Janale (1 september 2015⁴⁰) och Ceel Aadde (15 januari 2016⁴¹).⁴² Al Shabaab utför också jämförelsevis mindre attacker med explosioner, som exempelvis bilbomber.⁴³ Från att tidigare riktat sina angrepp mot dem de anser vara sina fiender utan att skona civila som kommer i dess väg⁴⁴, har de nu även börjat rikta attacker mot mål där civila samlas.⁴⁵ Exempel på sådana attacker är angreppet den 21 januari 2016 på en restaurang på Lido beach i Mogadishu⁴⁶ samt tvillingattackerna i Baidoa den 28 februari 2016 mot dels ett Dahabshil-kontor⁴⁷ och dels en restaurang⁴⁸. Det finns olika uppfattningar om dessa attacker är medvetet riktade mot mål där diasporan samlas, eller om målet är mot civila mer generellt.⁴⁹

6.1.3. Mogadishu

Situationen i Mogadishu skiljer sig från situationen i andra städer på så sätt att arbetet med återuppbyggnaden av staden i någon mån påbörjats där vad gäller exempelvis affärsverksamheter och infrastruktur.⁵⁰ Den ekonomiska boom som fanns i Mogadishu under några år är nu dock på tillbakagång.⁵¹ I några stadsdelar, såsom Dayniile, Heliwa och Yaaqshiid, har Al Shabaab en

³⁶ FN-organisation (D4), samtal i Mogadishu 2016-03-13

³⁷ Internationell organisation (S2), samtal i Mogadishu 2016-03-13

³⁸ Internationell organisation i Nairobi (A), samtal i Nairobi 2016-03-10

³⁹ UN Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia*, 2015-09-11, punkt 9 och 54 <http://www.refworld.org/docid/55fc026e4.html> (hämtad 2016-04-11)

⁴⁰ UN Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia*, 2016-01-08, punkt 12, <http://www.refworld.org/pdfid/5698a0b64.pdf> (hämtad 2016-04-18)

⁴¹ The Star, *Amison failed to give resources to help Kenyan soldiers after al Shabaab attack – Mwathe*, 2016-01-21, http://www.the-star.co.ke/news/2016/01/21/amisom-failed-to-give-resources-to-help-kenyan-soldiers-after-al_c1280806 (hämtad 2016-04-11)

⁴² Internationell organisation (A), samtal i Nairobi 2016-03-10

⁴³ Tankesmedja i Mogadishu (H), samtal i Mogadishu 2016-03-14

⁴⁴ Internationell organisation (M), samtal i Nairobi oktober 2014

⁴⁵ Tankesmedja i Mogadishu (H), samtal i Mogadishu 2016-03-14; FN-organisation (D2), samtal i Mogadishu 2016-03-13

⁴⁶ The Guardian, *Mogadishu beach area hit by car bomb and intense gunfire*, 2016-01-21, <http://www.theguardian.com/world/2016/jan/21/mogadishu-beach-area-hit-by-car-bomb-and-intense-gunfire> (hämtad 2016-04-11)

⁴⁷ Dahabshil Inc. är verksam inom penningöverföringar.

⁴⁸ Internationell organisation baserad i Mogadishu, e-post till Lifos 2016-02-29; Africa Review, *31 killed in twin explosions in Somalia's Baidoa town*, 2016-02-29 <http://www.africareview.com/News/Al-Shabaab-explosions-in-Somalia-Baidoa-town/-/979180/3096472/-/15jp3jqz/-/index.html> (hämtad 2016-04-11)

⁴⁹ Tankesmedja i Mogadishu (H), samtal i Mogadishu 2016-03-14, FN-organisation (D2), samtal i Mogadishu 2016-03-13

⁵⁰ Internationell organisation (F1); Tjänsteman inom FN (B), samtal med samtliga i oktober 2014;

⁵¹ Internationell organisation (B) i Nairobi, samtal i Nairobi 2016-03-11

stark närvaro.⁵² Utöver konflikten mellan Al Shabaab och SFG finns det ett antal klaner i Mogadishu som har kapacitet att genomföra större attacker, och som kan genomföra hämndattacker.⁵³

6.1.4. Konflikter i områden som inte kontrolleras av Al Shabaab

I de områden som Al Shabaab inte kontrollerar förekommer, utöver attacker i olika former från Al Shabaab, även strider mellan andra parter.⁵⁴ Det kan t.ex. vara lokala miliser som drabbar samman. Konflikterna följer i stort klanlinjerna.⁵⁵ Några av de större konflikter som förtjänar att nämnas är följande. I området runt Beledweyne i regionen Hiraaan förekommer klanstrider med fjorton inblandade klaner, där gamla allianser spruckit.⁵⁶ Det har rapporterats om strider mellan klanerna galjeel och jajale i oktober samt december 2015. Uppgifterna om antalet döda i striderna varierar; för oktober mellan 8 och 18 döda personer och för november mellan 22 och 33 döda personer samt 40 skadade.⁵⁷ I Gedo förekommer strider mellan underklaner inom darood-klanerna marehan.⁵⁸ Det förekommer också klandimensioner i konflikten mot Al Shabaab i området.⁵⁹ I Kismaayo finns en konflikt mellan Sheikh Ahmed Madobe, president i den blivande medlemsstaten Jubaland, och Barre "Hirale" Aden Shire, som också följer klanlinjerna för daroodklanerna ogaden och marehan. Det förekommer förekommer förhandlingar i den konflikten. Likväl förekommer mycket skottlossning som liknar strider i staden mellan olika grupperingar, liksom även explosioner och granatattacker. Al Shabaab rör sig frekvent i och runt staden och utför aktioner.⁶⁰ Konflikten i Baidoa har samma struktur som i Kismaayo, men har en högre intensitet.⁶¹ Al Shabaab genomförde den 28 februari 2016 attacker mot ett Dahabshilkontor och en restaurang i Baidoa, där 30 personer dödades och minst 45 personer skadades.⁶²

⁵² Västerländsk ambassad i Nairobi (K), samtal i Nairobi 2016-03-11; Tjänsteman inom FN (M), samtal i Mogadishu 2016-03-14

⁵³ Kellett Paul, telefonsamtal till Lifos 2014-11-25

⁵⁴ Tjänsteman inom FN (M), samtal i Mogadishu 2016-03-14

⁵⁵ Tjänsteman inom FN (M), samtal i Mogadishu 2016-03-14

⁵⁶ Tjänsteman inom FN (M), samtal i Mogadishu 2016-03-14

⁵⁷ Internationell organisation i Mogadishu, e-post till Lifos 2015-10-26, 2015-12-22; Hiiraan Online, *8 killed as rival clan militias fight in Beled Weyne*, 2015-10-19, http://www.hiiraan.com/news4/2015/Oct/102176/9_killed_as_rival_clan_militias_fight_in_c_somalia.aspx%2019 (hämtad 2016-04-26); Hiiraan Online, *Seven killed as rival clan militias fight in central Somalia*, 2015-12-13, http://www.hiiraan.com/news4/2015/Dec/103045/seven_killed_as_rival_clan_militias_fight_in_central_somalia.aspx%2013 (hämtad 2016-04-26); Hiiraan Online, *Somalia deploys troops in Beledweyne to observe ceasefire after tribal fighting*, 2015-12-18, http://www.hiiraan.com/news4/2015/Dec/103123/somalia_deploys_troops_in_beledweyne_to_observe_ceasefire_after_tribal_fighting.aspx%2018 (hämtad 2016-04-26)

⁵⁸ Tjänsteman inom FN (M), samtal i Mogadishu 2016-03-14

⁵⁹ Hiiraan Online, *Backing rival clans led to the defeat at El Adde*, 2016-03-01, http://www.hiiraan.com/news4/2016/Mar/104359/backing_rival_clans_led_to_the_defeat_at_el_adde.aspx (hämtad 2016-04-26)

⁶⁰ FN-organisation (D3), samtal i Mogadishu 2016-03-13

⁶¹ FN-organisation (D3), samtal i Mogadishu 2016-03-13

⁶² Hiiraan Online, *Arrests made over deadly twin blasts in Baidoa town as death toll rises*, 2016-03-01, http://www.hiiraan.com/news4/2016/Mar/104366/arrests_made_over_deadly_twin_blasts_i

Klanproblematiken är dock inte så djup i Baidoa.⁶³ I Marka i regionen Shabelle Hoose förekommer våld mellan klanerna dir-klanen biya mal och hawiye-klanen habr gedir.⁶⁴ Klankonflikten spelar också in i den lokala dynamiken i konflikten mellan SFG och Al Shabaab.⁶⁵ Uppgifterna om antalet döda och skadade när Al Shabaab intog Marka under några dagar i februari 2015 är osäkra. Det finns uppgifter om att flera stridande för Al Shabaab dödade och en SNAF-soldat, samt att ett okänt antal civila drabbats.⁶⁶ I Galmudug förekommer strider mellan lokala styrkor och Al Shabaab, mellan en fraktion av ASWJ och den blivande medlemsstaten Galmudug. I staden Gaalkacyo, på gränsen mellan centrala Somalia och Puntland, har i november 2015 förekommit hårda strider mellan den blivande medlemsstaten Galmudug och Puntland.⁶⁷ I striderna i Gaalkacyo dödade minst 20 personer, 120 skadades och fler än 90 000 tvingades lämna sina hem.⁶⁸ Efter att striderna har upphört har de som drivits från sina hem återvänt.⁶⁹ Det förekommer också strider inom AMISOM/SNAF.⁷⁰

6.1.5. Konflikten i områden som kontrolleras av Al Shabaab

Områden som kontrolleras av Al Shabaab, framförallt men inte endast i Jubaregionerna, östra Gedo och västra delen av distriktet Baidoa, drabbas av flygbombningar som genomförs av kenyanska styrkor samt USA. Flygbombningarna drabbar urskillningslöst landsbygdens samhällen.⁷¹ Lifos saknar tillförlitlig statistik över antalet flygbombningar, men har tillgång till information som visar på att i vart fall nio flygräder genomförts under perioden januari – mars 2016 över regionerna Hiiraan, Gedo, Juba Dhexe, Juba Hoose och Shabelle Hoose och att målet är att bomba Al Shabaabs fästen.⁷² Utöver flygbombningarna gör sig konflikten i dessa områden framför allt påmind genom konfliktrelaterade brott mot mänskliga rättigheter såsom tvångsrekryteringar i olika former och tvångsäktenskap till medlemmar i Al Shabaab⁷³ samt risken att anklagas för spioneri. Det finns

[n_baidoa_town_as_death_toll_rises.aspx](#) (hämtad 2016-04-25), Internationell organisation i Mogadishu, e-post till Lifos 2016-02-29

⁶³ FN-organisation (D3), samtal i Mogadishu 2016-03-13

⁶⁴ Tjänsteman inom FN (M), samtal i Mogadishu 2016-03-14; FN-organisation (D2), samtal i Mogadishu 2016-03-13

⁶⁵ Hiiraan Online, *Somalia: Why is Al-Shabaab Still A Potent Threat?*, 2016-02-13, http://www.hiiraan.com/news4/2016/Feb/104095/somalia_why_is_al_shabaab_still_a_potent_threat.aspx (hämtad 2016-04-26)

⁶⁶ Al Arabiya English, *Somali troops retake key port from al-Shabaab*, 2016-02-06, <http://english.alarabiya.net/en/News/africa/2016/02/06/Somali-troops-retake-key-port-from-al-Shabaab-.html> (hämtad 2016-04-26)

⁶⁷ Tjänsteman inom FN (M), samtal i Mogadishu 2016-03-14

⁶⁸ ACAPS, *Global Emergency Overview*, 2016-04-18 <http://geo.acaps.org/> (hämtad 2016-04-25)

⁶⁹ Internationell organisation (R), samtal i Gaalkacyo 2016-03-16

⁷⁰ FN-organisation (D2), samtal i Mogadishu 2016-03-13

⁷¹ FN-organisation (J), samtal i Mogadishu 2016-03-15

⁷² Internationell organisation i Mogadishu, e-post till Lifos 2016-01-25, 2016-02-22, 2016-03-14, 2016-03-28

⁷³ Internationell organisation (A) i Nairobi, samtal i Nairobi 2016-03-10; FN-organisation (E), samtal i Mogadishu 2016-03-13; Tjänsteman inom FN (M), samtal i Mogadishu 2016-03-14; Internationell organisation som arbetar i Gedo (U), samtal i Nairobi 2016-03-18

en spricka inom Al Shabaab där det finns grupperingar som vill ansluta sig till Islamiska Staten (IS), medan rörelsens ledning vill förbli Al Qaida (AQ) trogna och har uttryckt att de som svär trohet till IS ska dödas.⁷⁴ Al Shabaab styr genom fruktan och syftet är bland annat att förhindra befolkningen från att samarbeta med regeringssidan.⁷⁵ Den som anklagas för att spionera åt SFG avrättas och även Al Shabaab-medlemmar har avrättats mot den bakgrunden.⁷⁶

6.2. Puntland och Somaliland

6.2.1. Puntland

Puntland är sedan 1998 en självutropad autonom stat i Somalia.⁷⁷ Säkerhetssituationen i Puntland är förhållandevis stabil.

Al Shabaab har dock en fast punkt i Puntland i sitt gömställe i närheten av Golisbergen. Med sin bas där genomför de attacker i Puntland, såväl bombattentat som riktade mord.⁷⁸ Attentaten och de strider som förekommer mellan Al Shabaab och Puntlands styrkor är i huvudsak geografiskt begränsade till nordöstra delen av regionen Bari i områdena kring Golisbergen samt till Boosaaso med omnejd.⁷⁹ Det saknas tillförlitlig statistik över döda och skadade i konflikten. Lifos har under perioden januari – mars 2016 uppgifter om att tre personer dödats i flygbombningar väster om Galgala i januari samma år.⁸⁰ Lifos noterar att uppgifterna är osäkra, men konstaterar att det inte rapporterats om ett stort antal offer i konflikten under nämnd period. Al Shabaab har, och har under en längre tid haft, en dold närvaro i Boosaaso där man utnyttjar hamnen.⁸¹ I detta område har Al Shabaab också en närvaro i byar.⁸² I mars 2016 kom mellan 200 och 400 stridande för Al Shabaab med båt från Xaraardhere norrut till kustorterna Garacad i regionen Mudug och Garmaal i regionen Nugaal. Därefter har strider mellan Al Shabaab och Puntlands styrkor rapporterats från Mudug och Nugaal i Puntland. Antalet döda i striderna är osäkert, men uppgifterna rör sig i spannet 70 till 110 stridande för Al Shabaab har dödats och att 30 - 100 har tillfångatagits.⁸³ Den 31 mars 2016 dödades sju

⁷⁴ The Telegraph, *How al-Qaeda and Islamic state are competing for al-Shabaab in Somalia*, 2016-01-12, <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/islamic-state/12015075/How-al-Qaeda-and-Islamic-State-are-fighting-for-al-Shabaab-affections-in-Somalia.html> (hämtad 2016-04-12)

⁷⁵ Tjänsteman inom FN (M), samtal i Mogadishu 2016-03-14

⁷⁶ Internationell organisation (S1), samtal i Gaalkacyo 2016-03-16; FN-organisation (J), samtal i Mogadishu 2016-03-15

⁷⁷ EASO, *South and Central Somalia Country Overview*, 2014-08-01, s. 27, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=33181> (hämtad 2015-01-27)

⁷⁸ Internationell organisation verksam i Puntland (Y), samtal i Nairobi 2016-03-09

⁷⁹ FN-tjänsteman (M), samtal i Mogadishu 2016-03-14

⁸⁰ Internationell organisation baserad i Mogadishu, e-post till Lifos 2016-01-18

⁸¹ Tjänsteman inom FN (M), samtal i Mogadishu 2016-03-14

⁸² Internationell organisation baserad i Nairobi, e-post 2014-12-12

⁸³ Internationell organisation baserad i Mogadishu, e-post till Lifos 2016-03-21; Hiiraan Online, *Somali forces arrest 15 Al-Shabaab suspects in Puntland*, 2016-04-12,

personer i ett självmordsattentat i Gaalkacyo.⁸⁴ Al Shabaab har meddelat att syftet med offensiven var att etablera ett islamistiskt styre i Puntland.⁸⁵ Klanstrider med anledning av brist på betesmark och vatten är tämligen vanligt. Striderna är väldigt lokala och förekommer främst på landsbygden.⁸⁶ Det är klanmiliserna som drabbar samman, men kvinnor, barn och gamla drabbas när striderna förs inne i byarna.⁸⁷

6.2.2. Gränskonflikt Puntland - Somaliland

Puntland och Somaliland är oense om den gemensamma gränsen.⁸⁸ Området ligger inom de gränser som Somaliland utropat självständigt, medan invånarna där till övervägande del kommer från darood-klanen dulbahante.⁸⁹ Darood-klanerna dominerar i Puntland medan isaaqklanerna dominerar i Somaliland.⁹⁰ I januari 2012 utropas staten Khatumo som inbegriper det omtvistade området som omfattar regionerna Sool, Sanaag och Cayn, med ambitionen att lämna Somaliland och vara en delstat i det federala Somalia.⁹¹ Lifos noterar efter att ha följt konflikten under flera år att området kännetecknats av stundtals uppblossande strider mellan Somalilands styrkor och Khatumo states milis eller styrkor från Puntland, samt att det växlar mellan perioder av stridigheter och perioder av anspänning utan strider.

6.2.3. Somaliland

Somaliland har 1991 utropat sig till självständig stat men är inte internationellt erkänt som sådan.⁹² Säkerhetssituationen i Somaliland är förhållandevis stabil.⁹³ Gränskonflikten med Puntland gör sig påmind i de östra delarna, se ovan.

http://www.hiiraan.com/news4/2016/apr/104982/somali_forces_arrest_15_al_shabaab_suspects_in_puntland.aspx (hämtad 216-04-14)

⁸⁴ Internationell organisation baserad i Mogadishu, e-post till Lifos 2016-04-04

⁸⁵ Internationell organisation baserad i Mogadishu, e-post till Lifos 2016-04-04

⁸⁶ Internationell organisation (R), samtal i Gaalkacyo 2016-03-16; Internationell organisation (S1), samtal i Gaalkacyo 2016-03-16

⁸⁷ Ahmed Nur i Gaalkacyo, samtal i Gaalkacyo 2016-03-17

⁸⁸ UN Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia*, 2014-03-03, punkt 18, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=31996> (hämtad 2016-04-30)

⁸⁹ Somalia Report, *What is Khatumo State?*, 2012-04-26

http://www.somaliareport.com/index.php/post/3271/What_is_Khatumo_State (hämtad 2015-01-20)

⁹⁰ EASO, *South and Central Somalia Country Overview*, s. 46 samt 57 f, 2014-08-01, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=33181> (hämtad 2015-01-27)

⁹¹ Somalia Report, *What is Khatumo State?*, 2012-04-26,

http://www.somaliareport.com/index.php/post/3271/What_is_Khatumo_State (hämtad 2015-01-20)

⁹² Utrikespolitiska institutet, *Landguide Somaliland*, 2014-02-18, Betaltjänst, <http://www.landguiden.se/Lander/Afrika/Somalia> (hämtad 2015-01-27)

⁹³ Tjänsteman inom FN (B), samtal i Mogadishu oktober 2014

Under perioden april-juni 2015 har det förekommit sammandrabbningar mellan klanerna habar jeelo och dulbahante i regionen Togdheer.⁹⁴

Al Shabaab har sedan tidigare ett administrativt fäste i Burao, men de verkar inte öppet.⁹⁵ Ett visst inflöde av Al Shabaab-element sker till regionerna Sool, Sanaag och Cayn, framför allt när Puntland ökar pressen mot dem i nordöstra delen av Puntland.⁹⁶ Avsaknaden av rapportering om Al Shabaabs närvaro och aktiviteter tyder på att rörelsen inte har en stark närvaro i Somaliland.⁹⁷

6.3. Lifos analys

Sedan AMISOM:s och SNAF:s offensiver i södra och centrala Somalia har Al Shabaab lämnat många städer, inklusive för ekonomin viktiga hamnstäder. Det finns en splittring där element inom Al Shabaab vill svära trohet till IS och överge AQ. Rörelsen har således mött många motgångar, såväl från yttre press som inre splittring. De har dock kunna utnyttja det faktum att SFG inte heller har förmått leverera säkerhet och service till befolkningen i de områden Al Shabaab drivits bort från. Det har lett till ett missnöje, främst från minoritetsgrupper och svagare klaner, vilket gynnat Al Shabaab.⁹⁸ Al Shabaab har sedan sommaren 2015 ökat frekvensen och intensiteten i sina attacker, och visat sig kapabla att genomföra attacker mot mer välbevakade mål såsom AMISOM:s baser. Al Shabaab kontrollerar fortsatt också den största delen av territoriet i södra och centrala Somalia, om än huvudsakligen landsbygd. Det är sedan tidigare känt att Al Shabaab begår brott mot mänskliga rättigheter, exempelvis mot yttrande- och religionsfriheten och att kroppsstraff utdelas. Den misstänksamhet mot personer som kan uppfattas som spioner som ökade i och med den förre ledaren Abdi Godanes död är fortsatt kvar inom rörelsen. Konsekvenserna för den som av Al Shabaab blir misstänkt för spionage blir svåra och kan leda till döden.

Al Shabaab befinner sig strax utanför de städer som de drivits bort från och kan därifrån infiltrera städerna, främst nattetid, men i en del städer också genom en stark närvaro i vissa områden. De har ökat såväl frekvensen som intensiteten i de attacker de genomför i städer de inte kontrollerar samt börjat attackera civila. Det är oklart om attackerna mot civila riktar sig mot diasporan per se eller mer generellt mot civilbefolkningen. Förändringarna

⁹⁴ Internationell organisation baserad i Mogadishu, e-post till Lifos 2015-05-12, 2015-06-16, 2015-07-10

⁹⁵ Lifos, *Säkerhetssituationen i Somalia*, 2012-10-24, s 42, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=28817> (hämtad 2015-01-27)

⁹⁶ Internationell organisation baserad i Nairobi, e-post till Lifos 2015-01-19

⁹⁷ EASO, *Somalia Security Situation*, 2016-02-01, s. 73ff, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=36884> (hämtad 2016-04-12)

⁹⁸ Menkhaus, Ken, *Reignating Somalia's Political Transition: Q&A with Ken Menkhaus*, 2015-11-25, <https://theglobalobservatory.org/2015/11/somalia-menkhaus-al-shabaab-amisom/> (hämtad 2016-04-14)

innebär dock att risken för gemene man att befinna sig vid fel plats vid fel tillfälle har ökat.

I de områden i södra och centrala Somalia som Al Shabaab inte längre kontrollerar har SFG inflytande genom de blivande medlemsstaterna eller någon annan allierad. Inflytandet är dock tämligen svagt och orterna präglas av rivalitet mellan olika grupper om makt och inflytande. Många gånger följer konflikterna klanlinjerna och lokalt kan klanstrider bryta ut. I augusti 2016 ska hållas val till parlamentet i Mogadishu. Valen kommer att genomföras genom att klanäldste väljer elektoror som ska lägga sina röster för vilka som ska väljas till parlamentet.⁹⁹ Lifos noterar att det faktum att det är valår intensifierar konflikter och spänningar i samhället. Al Shabaab, som finns strax utanför städerna, utnyttjar konfliktdynamiken och kan på så sätt vara del även i dessa konflikter. Det finns rapportering, om än inte entydig, som visar att klanmotsättningar som utnyttjades av Al Shabaab var en komponent när Al Shabaab övertog kontrollen av Marka i regionen Shabelle Hoose några dagar i början av februari 2016¹⁰⁰. Det finns många lager av konflikterna som kommer upp till ytan när Al Shabaab inte längre kontrollerar städerna, och utöver klanlinje kan även andra intressenter såsom inflytelserika affärsmän vara del av konflikten. Lojaliteter kan dock skifta snabbt vilket även maktövertagandet i Marka i februari visar, där hawiye-klanen habr gedir har starkare band till Al Shabaab än dir-klanen biya mal, som tidigare stod närmare Al Shabaab. Konflikternas många lager och skiftande lojaliteter gör det svårt att överblicka och förutse i alla avseenden. Förekommande rivalitet, som ibland kan leda till hårda lokala strider, i kombination med Al Shabaabs attacker i orter de inte längre kontrollerar leder till att säkerhetssituationen för civilbefolkningen är sämre på dessa orter än där Al Shabaab har kontroll. Markstrider om städer och byar mellan AMISOM/SNAF och Al Shabaab bidrar också till en instabil säkerhetssituation. Det pågår ett arbete med att bygga upp den federala staten Somalia, med administrationer och rättsväsende. Det finns dock anledning att tro att det är mycket lång väg kvar innan det leder till sådana resultat att man kan tala om en faktisk regeringskontroll över territoriet i södra och centrala Somalia eller en administration som kan leverera service till medborgarna i någon nämnvärd utsträckning.

Det förtjänar också att noteras att SFG och SNAF behöver AMISOM:s hjälp att militärt hålla städerna efter att Al Shabaab drivits bort. Eftersom Al Shabaab fortsatt kontrollerar landsbygden blir en del av de städer som de drivits bort från isolerade på så sätt att SFG och företrädare för det internationella samfundet inte har möjlighet att resa dit landvägen, eftersom vägarna mellan städerna är osäkra. En del av dessa städer saknar landningsbana för flygplan.

⁹⁹ Västerländsk ambassad i Nairobi (K), samtal i Nairobi 2016-03-09; Horseed Media, *Somalia: Communique on the electoral model for 2016*, 2016-01-28, <https://horseedmedia.net/2016/01/28/226136/> (hämtad 2016-04-29)

¹⁰⁰ FN-organisation (D2), samtal i Mogadishu 2016-03-13

Al Shabaab har en bas i Golisbergen i nordvästra Puntland, men även en förtäckt närvaro i hamnstaden Boosaaso. I mars 2016 landsteg Al Shabaab i norra delen av regionen Mudug samt i regionen Nugaal med syfte att etablera baser i Puntland och strider med Puntlands styrkor bröt ut. Det kan visa på ett ökat intresse från Al Shabaab att expandera norrut i landet. Hittills är dock klanstrider med anledning av brist på betesmark och vatten mer frekvent i Puntland än strider med Al Shabaab. Striderna har sin grund i resursbrist och ökar under år med torka. Den här typen av konflikter kommer fortgå så länge som de resurser som krävs för befolkningens överlevnad är knappa. Säkerhetssituationen i Somaliland är i jämförelse med Puntland än mer stabil. Gränskonflikten mellan Puntland och Somaliland väntas inte ändra karaktär i närtid.

7. Konflikten inverkan på civila

Det saknas tillförlitlig statistik över antalet döda och skadade i konflikten, bland annat på grund av att säkerhetssituationen i landet försvårar insamlingen av uppgifterna.

Den som befinner sig där strider pågår eller en attack utförs riskerar naturligtvis att skadas eller dö. I områden som kontrolleras av Al Shabaab är situationen gällande mänskliga rättigheter under all kritik, men säkerhetssituationen är generellt stabilare avseende väpnad konflikt på marken.¹⁰¹ Det förekommer dock flygbombningar över dessa områden, som drabbar civilbefolkningen urskillningslöst.¹⁰² Lifos har inte någon tillförlitlig statistik över antalet flygräder eller över hur många civila som dödas och skadats i flygräderna. Al Shabaab hindrar humanitära hjälparbetare att få tillgång till personer som behöver deras hjälp. Det förekommer också att personer hindras att förflytta sig till hjälpcenter.¹⁰³

I områden som inte kontrolleras av Al Shabaab, såväl i södra och centrala Somalia som i Puntland, förekommer lokalt strider mellan klaner eller andra grupperingar. Det är främst miliserna som strider men kvinnor, barn och gamla drabbas när striderna sker inne i städerna eller byarna på landsbygden. Stridernas intensitet varierar från hårda strider med granatbeskjutning och att byar bränns ned till mindre sammandrabbningar.¹⁰⁴ Civilbefolkningen skadas och dödas i striderna, men tvingas också lämna sina hem för att söka skydd på annan plats. Ofta kan de återvända när striderna lugnat ner sig.¹⁰⁵ Klanstrider förekommer även i Somaliland, men vanligen av lägre intensitet och frekvens.¹⁰⁶

¹⁰¹ Internationell organisation (E), samtal i Nairobi oktober 2014

¹⁰² FN-organisation, samtal i Mogadishu 2016-03-15

¹⁰³ Internationell organisation som arbetar i Gedo (U), samtal i Nairobi 2016-03-18

¹⁰⁴ Ahmed Nur i Gaalkacyo, samtal i Gaalkacyo 2016-03-17; Internationell organisation som arbetar i Gedo (U), samtal i Nairobi 2016-03-18

¹⁰⁵ Internationell organisation (R), samtal i Gaalkacyo 2016-03-16

¹⁰⁶ EASO, *Somalia Security Situation*, 2016-02-01, s. 75f,

<http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=36884> (hämtad 2016-04-18)

Säkerhetssituationen varierar också beroende på vem personen är. Vissa grupper av personer är särskilt utsatta. Dessa grupperingars situation har snarare försämrats.¹⁰⁷ Al Shabaab har under första kvartalet 2016 visat att de även attackerar mål där civila uppehåller sig. Det finns de som menar att dessa attacker är riktade mot diasporan, medan andra menar att de är riktade mot civila mer generellt.¹⁰⁸ För gemene man bedömdes i oktober 2014 dock vare sig Al Shabaab eller strider generellt vara det största hotet utan kriminalitet, och den generella säkerhetssituationen för gemene man har förbättrats jämfört med tidigare år av oroligheter som pågått sedan 1991.¹⁰⁹ Säkerhetssituationen varierar dock beroende på platsen.¹¹⁰

Såväl AMISOM som SNAF utför övergrepp i de områden som Al Shabaab drivits bort från. Särskilt utsatta är de som anklagas för att ha jobbat med Al Shabaab och av dessa råkar i ett sådant läge personer från minoritetsgrupper värst ut eftersom de saknar klanskydd.¹¹¹

7.1. Lifos analys

Mot bakgrund av att det saknas tillförlitlig statistik över döda och skadade är det vanskligt att uttala sig med säkerhet om situationen för civila. Det bör noteras att säkerhetssituationen generellt förbättrats för gemene man fram till oktober 2014. Det får dock ses som en försiktig förbättring från en nivå av stor osäkerhet.¹¹² Lifos noterar även att säkerhetssituationen därefter försämrats något för gemene man sedan sommaren 2015 på grund av Al Shabaabs ökade kapacitet att utföra attacker och flygbombningar över Al Shabaab-kontrollerad landsbygd. Lokalt kan också säkerhetssituationen ha försämrats mer markant, såsom exempelvis i Gaalkacyo där situationen är spänd och där det var hårda strider i november 2015. Vidare noterar Lifos att Al Shabaab under 2016 börjat attackera mål där civila vistas. Al Shabaab har inte heller tidigare skonat civila, men det nya består i att de nu även riktar attacker mot mål där civila vistas. Det i kombination med att Al Shabaab ökat intensiteten och frekvensen i sina attacker gör Lifos bedömer att situationen för civila försämrats något.

Det är också viktigt att beakta att säkerhetssituationen förändras med de lokala förhållandena, framför allt i södra och centrala Somalia. Strider mellan olika aktörer påverkar civilbefolkningen lokalt. Al Shabaab genomför generellt sett mer aktiviteter, såsom attacker och mord, i större strategiska städer med Mogadishu som den stad som utsätts för mest attentat.

¹⁰⁷ Tjänsteman inom FN (B), samtal i Mogadishu oktober 2014

¹⁰⁸ Tankesmedja i Mogadishu (H), samtal i Mogadishu 2016-03-14; FN-organisation (D2), samtal i Mogadishu 2016-03-13

¹⁰⁹ Tjänsteman inom FN (B), samtal i Mogadishu oktober 2014

¹¹⁰ Tjänsteman inom FN (B), samtal i Mogadishu oktober 2014

¹¹¹ Nairobi-baserad regional analytiker (G), samtal i Nairobi 2016-03-09

¹¹² Tjänsteman inom FN (B), samtal i Mogadishu oktober 2014

8. Utsatta grupper samt vilka attackerna riktas mot

I det somaliska samhället är kvinnor, barn, personer som tillhör minoritetsgrupper samt internflyktingar utsatta.¹¹³ Kvinnor riskerar sexuella övergrepp och i princip alla flickor i hela Somalia utsätts för könsstympning i någon form.¹¹⁴ Personer från minoritetsgrupper är utsatta mot bakgrund av minoritetsgruppers svaga ställning i samhället.¹¹⁵ Internflyktingar saknar klanskydd och har i praktiken ingen möjlighet att få upprättelse inom det juridiska systemet.¹¹⁶

Utöver dessa grupper finns grupper som riskerar riktat våld, främst från Al Shabaab, men det förekommer också riktat våld från andra politiska motståndare. Al Shabaab riktar sitt våld mot personer knutna till regeringen, parlamentet, SNAF, polisen, NGO:er och FN men även personer som uttrycker en åsikt som skiljer sig från Al Shabaabs värderingar, såsom exempelvis journalister, politiker, lärare, religiösa och lokala ledare men även affärsmän.¹¹⁷ Under 2014 förändrades hotbilden från Al Shabaab mot de affärsidkare som har affärer med regeringen eller dess företrädare. Exempelvis när det gäller de kvinnor som säljer te till poliser och som tidigare var drabbade av attentat från Al Shabaab förefaller dessa attentat ha minskat avsevärt och Lifos fick inte höra om något konkret exempel från 2014.¹¹⁸ Under 2015 har i mindre omfattning rapporterats om gatuförsäljare och andra mycket småskaliga företagare som attackerats för att ha sålt varor till exempelvis en polis eller någon från AMISOM. Det har främst skett i städer som Al Shabaab nyligen drivits ut ur, och föreföll vara mindre vanligt i Mogadishu.¹¹⁹ Från 2015 har Al Shabaab ånyo börjat attackera tjänstemän knutna till SFG på låg nivå.¹²⁰

Pojkar och yngre män riskerar tvångsrekrytering. Rekrytering av barn förekommer till i princip alla miliser samt även till SNAF.¹²¹ Al Shabaab är

¹¹³ Internationell organisation (N), samtal i Mogadishu oktober 2014

¹¹⁴ FN-organisation (N), samtal i Mogadishu 2016-03-13

¹¹⁵ FN-organisation (C), samtal i Mogadishu 2016-03-13

¹¹⁶ Nairobi-baserad regional analytiker (G), samtal i Nairobi 2016-03-09

¹¹⁷ Lokal NGO (G), samtal i Mogadishu oktober 2014; Internationell organisation (Q) samtal i Baidoa oktober 2014;

US Department of State, *Trafficking in Persons Report 2014 - Special Case: Somalia*, 2014-06-20, http://www.ecoi.net/local_link/278800/408346_de.html (hämtad 2015-02-26); Danmark. Udlændingestyrelsen. *South Central Somalia - Country of Origin Information for Use in the Asylum Determination Process, Report from the Danish Immigration Service's fact finding mission to Nairobi, Kenya and Mogadishu, Somalia, 2-12 May 2015*, 2015-09-24, s. 11f, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=35790> (hämtad 2016-04-12)

¹¹⁸ Lokal NGO (G), samtal i Mogadishu oktober 2014; Internationell organisation (Q) samtal i Baidoa oktober 2014;

US Department of State, *Trafficking in Persons Report 2014 - Special Case: Somalia*, 2014-06-20, http://www.ecoi.net/local_link/278800/408346_de.html (hämtad 2015-02-26)

¹¹⁹ Tankesmedja i Mogadishu, samtal i Mogadishu 2016-03-14; NGO verksam i Somalia (L), samtal i Mogadishu 2016-03-16

¹²⁰ Tankesmedja i Mogadishu, samtal i Mogadishu 2016-03-14

¹²¹ FN-organisation (N), samtal i Mogadishu 2016-03-13

dock de som rekryterar flest och har under 2015 ökat sin rekrytering.¹²² De rekryterar från alla klaner och minoritetsgrupper, men barn från minoritetsgrupper är mer sårbara generellt och således också för rekrytering till Al Shabaab.¹²³ De flesta rekryteringarna sker i områden som Al Shabaab kontrollerar. I områden som inte Al Shabaab kontrollerar förekommer det rekrytering, men endast i mindre omfattning. Tvångsrekryteringen kan ske genom våld, men mer vanligt genom att pojkarna och männen tas under falska premisser om exempelvis utbildning eller övertalas om utsikter om lön i detta liv och möjligheten att komma till paradiset i nästa liv.¹²⁴ Rädsla för konsekvenserna leder till att man normalt inte motsätter sig Al Shabaabs rekrytering, möjligen försöker man vinna tid i syfte att bege sig därifrån för att undslippa. Att motsätta sig rekrytering till Al Shabaab får allvarliga konsekvenser, och kan även leda till att man dödas.¹²⁵ Flickor i Al Shabaab-kontrollerat område riskerar tvångsäktenskap med medlem i Al Shabaab.¹²⁶ Flickor och kvinnor i Al Shabaab-kontrollerat område drabbas av där gällande lagar exempelvis genom att de inte får resa utan manlig eskort, att de måste klä sig i heltäckande kläder och att de hindras i sitt yrkesutövande, t.ex. får inte en kvinnlig lärare undervisa utan sin makes närvaro i skolan.¹²⁷

Informationen om i vilken mån Al Shabaab försöker spåra avhoppare eller inte är till viss del fortsatt motstridig. Dels uppges att Al Shabaab försöker spåra avhoppare som har värdefull information, men saknar resurser till efterforskning i andra fall.¹²⁸ Dels uppges att Al Shabaab söker upp avhoppare och att det även händer att de spårar soldater av låg rang och för dem tillbaka till Al Shabaab.¹²⁹ De som Al Shabaab påträffar kommer med största sannolikhet att dödas,¹³⁰ men Lifos noterar att det saknas statistik gällande detta.

¹²² FN-organisation (C), samtal i Mogadishu 2016-03-13

¹²³ FN-organisation (N), samtal i Mogadishu 2016-03-13; Internationell organisation (A), samtal i Nairobi 2016-03-10

¹²⁴ Internationell organisation (A) i Nairobi, samtal i Nairobi 2016-03-10; Internationell organisation (O), samtal i Mogadishu oktober 2014; Internationell organisation (C), samtal i Mogadishu oktober 2014

¹²⁵ Internationell organisation (O), samtal i Mogadishu oktober 2014; Internationell organisation (C), samtal i Mogadishu oktober 2014; Landinfo, *Somalia: Rekruttering til al-Shabaab*, 2015-09-10,

<http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=35665> (hämtad 2016-06-16)

¹²⁶ FN-organisation (N), samtal i Mogadishu 2016-03-13

¹²⁷ Internationell organisation (M), samtal i Nairobi oktober 2014

¹²⁸ Internationell organisation som arbetar i Gedo (U), samtal i Nairobi 2016-03-18; Tjänsteman inom FN (M), samtal i Mogadishu 2016-03-14; Internationell organisation (O), samtal i Mogadishu oktober 2014

¹²⁹ FN-organisation (J), samtal i Mogadishu 2016-03-15; Internationell organisation (C), samtal i Mogadishu oktober 2014

¹³⁰ Tjänsteman inom FN (M), samtal i Mogadishu 2016-03-14

I mindre byar är det vanligt att man vet vem som är med i Al Shabaab och vem som inte är det, men man håller det för sig själv. I en stor stad som Mogadishu vet man normalt inte vem som är vem.¹³¹

I hela Somalia är journalister en utsatt grupp, och det är inte bara Al Shabaab som hotet kommer från. Från december 2011 till september 2014 dödades minst ett tjugotal journalister. Därutöver är det vanligt förekommande med andra typer av ingripanden mot journalister såsom exempelvis godtyckliga gripanden, fysiskt våld och kidnappningar.¹³² Sedan 2012 har antalet mördade journalister minskat, vilket kan bero på att journalisterna har blivit mer säkerhetsmedvetna och eventuellt också att de till viss del låter bli att publicera om det kan provocera motståndare.¹³³

8.1. Lifos analys

I och med att Al Shabaab stärkt sin kapacitet att utföra attacker har säkerhetssituationen försämrats för de grupper som Al Shabaab anser vara deras fiender och riktar sina attacker mot. Det är viktigt att notera att de exempel som givits ovan på vilka som är utsatta är exempel och ingen uttömmande uppräkningslista, utan den som Al Shabaab uppfattar som sin fiende är utsatt. Lifos noterar att det åter rapporteras om att även tjänstemän knutna till SFG på låg nivå attackerats. Likaså kommer åter rapporter, om än i mindre omfattning, om att gatuförsäljare och andra småskaliga företagare som säljer varor till SFG eller AMISOM är utsatta. Lifos noterar att Al Shabaab börjat rikta större attacker även mot civila, även om det inte står klart om det är mot mål som frekventeras av diasporan eller är mer generellt mot civila. Lifos noterar att flera grupper än hösten 2014 får betraktas som utsatta för Al Shabaabs angrepp.

Mot bakgrund av att kriminalitet är ett allt större problem för gemene man, har kvinnor, barn, personer från minoritetsgrupper och internflyktingar som är utsatta mot bakgrund av sin svaga position i det somaliska samhället och därför har svårt att söka upprättelse i händelse av övergrepp, en fortsatt prekär situation.

9. Rätts- och säkerhetssektorn

Övergripande i Somalia kan konstateras att kvinnor inte är jämställda med män och i såväl xeer som sharia värderas en kvinnas vittnesmål lägre än mannens.¹³⁴

¹³¹ Internationell organisation (A) i Nairobi, samtal i Nairobi 2016-03-10; Internationell organisation (M), samtal i Nairobi oktober 2014

¹³² Utrikespolitiska institutet, *Landguide Somalia/Massmedier*, 2014-11-05, Betaltjänst, <http://www.landguiden.se/Lander/Afrika/Somalia/Massmedier> (hämtad 2015-01-27)

¹³³ Landinfo, *Temanotat Somalia: Media og journalistikk*, 2016-03-08, s. 12, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=36885> (hämtad 2016-04-12)

¹³⁴ Internationell organisation (H), samtal i Mogadishu oktober 2014

9.1. Södra och centrala Somalia

De områden som kontrolleras av Al Shabaab har en administration. När Al Shabaab drivits bort från en stad och befinner sig på landsbygden utanför, tar de med sig sin administrativa struktur ut på landsbygden. De har en distriktskommissionär men det finns också personer lokalt i byarna som utsetts av Al Shabaab som arbetar med exempelvis beskattning.¹³⁵ Det finns en mobil domstol som man kan kalla på. Den lokala administrationen är beroende av den lokalt utsedde Al Shabaab-ledaren. Det varierar hur strikt Al Shabaabs regler och påbud implementeras samt hur mycket som samordnas med klansystemet och klaner i området. Rättsväsendet fungerar tämligen summariskt och innebära att man läser ett stycke ur Koranen för att sedan verkställa straffet, t.ex. avrätta personen.¹³⁶ Al Shabaab tillämpar sharia på ett repressivt och omfattande sätt och deras verksamhet handlar till stor del om utpressning av lokalbefolkningen.¹³⁷ En internationell organisation uppgav för Lifos att den som arresteras av Al Shabaab inte har rätt att ta emot besök.¹³⁸ Det finns uppgifter om att Al Shabaabs administration inte är så strukturerad längre eftersom de i AMISOMs och SNAF:s militäroffensiver 2014 attackerats och pressats tillbaka.¹³⁹

I de områden som inte kontrolleras av Al Shabaab har arbetet med att bygga upp polis- och domstolsväsende påbörjats, men det har ännu inte nått en fungerande nivå. Polisen saknar kapacitet att utreda brott.¹⁴⁰ Det fattas resurser såsom bilar, bränsle och poliser som utför polisarbete. Det fanns tidigare många poliser på lönelistan som inte ägnar sig åt polisarbete.¹⁴¹ I maj 2015 rapporterades att polismän börjat registreras biometriskt hos polisen.¹⁴² Polislönerna ska till hälften betalas av regeringen och till hälften av internationella samfundet. Lönen från regeringen har skjutits upp och nu återstår bara den andra delen.¹⁴³ Det har vidare rapporterats om ett arbete med utbildning av polismän som ska posteras i de områden Al Shabaab drivits bort från.¹⁴⁴ Rekryteringen till polisen är inte professionell och poliserna utses inte på grund av kompetens. De utses efter överenskommelse och är ansvariga gentemot den som gav dem en anställning, vilket inte nödvändigtvis är polisen som organisation.¹⁴⁵ Polismännens lojalitet skiftar och kan i stället tillfalla exempelvis Al Shabaab, klan eller affärsmän.¹⁴⁶

¹³⁵ Internationell organisation (Q), samtal i Baidoa oktober 2014

¹³⁶ Tjänsteman inom FN (M), samtal i Mogadishu 2016-03-14; FN-organisation (J), samtal i Mogadishu 2016-03-15; Internationell organisation (Q), samtal i Baidoa oktober 2014

¹³⁷ Internationell organisation (M), samtal i Nairobi oktober 2014

¹³⁸ Internationell organisation (Q), samtal i Baidoa oktober 2014

¹³⁹ Internationell organisation (O), samtal i Mogadishu oktober 2014

¹⁴⁰ UNDP, samtal i Mogadishu 2016-03-14; Internationell organisation (H), samtal i Mogadishu oktober 2014

¹⁴¹ Internationell organisation (H), samtal i Mogadishu oktober 2014

¹⁴² UN Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia*, 2015-05-12, punkt 33, <http://www.refworld.org/docid/556581e64.html> (hämtad 2016-04-14)

¹⁴³ Internationell organisation (H), samtal i Mogadishu oktober 2014

¹⁴⁴ UN Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia*, 2015-09-11, punkt 33-36, <http://www.refworld.org/docid/55fc026e4.html> (hämtad 2016-04-14)

¹⁴⁵ Internationell organisation (H), samtal i Mogadishu oktober 2014

¹⁴⁶ Internationell organisation (M), samtal i Nairobi oktober 2014

Poliserna har ingen fungerande orderkedja att förhålla sig till.¹⁴⁷ Resurssvaga och utsatta personer i samhället behandlas illa av alla och polisen är inget undantag. Den som anmäler ett brott behöver ha goda kontakter för att anmälan ska ha möjlighet att fungera.¹⁴⁸ Polisstyrkan i Somalia skyddar inte folket utan staten.¹⁴⁹

Den som anmäler ett brott till polisen får betala polismannen för att ärendet ska påbörjas. Av befolkningen ses det inte som korruption då det inte handlar om att påverka ärendets utgång. Man kan dock också betala för att någon ska ändra uppfattning. Därutöver måste den som anmäler också betala för kostnaderna att ha gärningsmannen i fängelset. Korruptionen i detta sammanhang är svår och utbredd.¹⁵⁰

Än svagare än polisen är domstolsväsendet. Det finns ingen fungerande lag.¹⁵¹ Det finns sju åklagare i hela Somalia samt en riksåklagare.¹⁵² Domarna är av säkerhetsskäl i Mogadishu och inte i det område där de har sin arbetsplatsplacering.¹⁵³ Domare är underkvalificerade och det förekommer korruption.¹⁵⁴ Hälften av domarna har ingen utbildning över huvudtaget.¹⁵⁵ En domare som klagar över förutsättningarna löper överhängande risk att dödas. Under 2013 dödades 30 % av domarna. Domarna utövar sitt yrke i regeringens intresse.¹⁵⁶ Under 2015 påbörjades ett projekt med mobila domstolar i Benadir, Baidoa och Kismaayo.¹⁵⁷

Klanerna kan ingripa i polisarbetet och domstolens arbete.¹⁵⁸ Det är inte fullt så vanligt inne i Mogadishu, men i stadens utkanter och på andra platser i södra och centrala Somalia förekommer det frekvent.¹⁵⁹ Klanerna kan sköta ärendet själva och överhuvudtaget inte ta det till polis och domstol, men kan också förhandla enligt sedvanerätten xeer parallellt med polis- och domstolsförfarandet. Om klanerna sedan tar överenskommelsen till domstol och berättar att ärendet är löst så släpper domstolen ärendet.¹⁶⁰

¹⁴⁷ Internationell organisation (H), samtal i Mogadishu oktober 2014

¹⁴⁸ Lokal NGO (S), samtal i Mogadishu oktober 2014

¹⁴⁹ Sanchez, Franco, EASO COI Seminar on Somalia, 2015-11-03

¹⁵⁰ Internationell organisation (H), samtal i Mogadishu oktober 2014

¹⁵¹ FN-organisation (J), samtal i Mogadishu 2016-03-15

¹⁵² Internationell organisation (H), samtal i Mogadishu oktober 2014

¹⁵³ Sanchez, Franco, EASO COI Seminar on Somalia, 2015-11-03

¹⁵⁴ Internationell organisation (A), samtal i Mogadishu oktober 2014

¹⁵⁵ Sanchez, Franco, EASO COI Seminar on Somalia, 2015-11-03

¹⁵⁶ Internationell organisation (H), samtal i Mogadishu oktober 2014

¹⁵⁷ Sanchez, Franco, EASO COI Seminar on Somalia, 2015-11-03

¹⁵⁸ International Alert, *The Complexity of Sexual and Gender-Based Violence. Insights from Mogadishu and South Central Somalia*, 2015-10-01, s. 22, http://www.international-alert.org/sites/default/files/Somalia_ComplexitySexualViolence_EN_2015.pdf (hämtad 2016-03-14)

¹⁵⁹ Internationell organisation (H), samtal i Mogadishu oktober 2014

¹⁶⁰ Anonym person (P), samtal i Baidoa oktober 2014

9.2. Puntland

Administrationen i Puntland är svag och korrupt och domstolskapaciteten är inte tillräcklig. På landsbygden finns inte några domstolar, utan ärenden får hänvisas till större städer. Det traditionella klansystemet och sedvanerätten *xeer* är dock mycket stark och är det som vanligen används vid brottmål och andra tvister. Även när det gäller ärenden som anmälts till polis och tas upp av domstol drar klanerna i de allra flesta fallen tillbaka dem från domstolen. Klanerna förhandlar sedan enligt *xeer* och upprättar en skriftlig överenskommelse som den lokala domstolen registrerar. Endast ärenden som berör Al Shabaab eller piratverksamheten går genom det formella polis- och domstolsväsendet.¹⁶¹ Det har genomförts ett arbete med utbildning i mänskliga rättigheter av domare, åklagare och medlemmar av civilsamhället i Puntland.¹⁶² Ungefär hälften av domarna har dock inte någon utbildning alls. För att nå ut till områden där domstolar saknas pågår det ett projekt med mobila domstolar i Puntland.¹⁶³

9.3. Somaliland

Rättsväsendet i Somaliland är svagt och har inte tillräcklig kapacitet. Det finns dock ett rättsväsen med flera instanser, privata domstolar som med licens från regeringen har rätt att arbeta samt militärdomstolar som alla har skriftliga bestämmelser att förhålla sig till. Detta till trots behandlas nära nog alla ärenden inom sedvanerätten *xeer*. Liksom i Puntland kan klanerna dra tillbaka ärenden från polis och domstol, även efter att dom har avkunnats, och avgöra dem inom *xeer*. Det är endast ärenden med hot från Al Shabaab, eller andra hot mot staten, som behandlas inom polisen och domstolsväsendet.¹⁶⁴ Även i Somaliland pågår ett projekt med mobila domstolar för att nå ut till områden där domstolar saknas. Vidare saknar även i Somaliland ungefär hälften av domarna någon som helst utbildning.¹⁶⁵

9.4. Lifos analys

Den standardiserade rubriken rätts- och säkerhetssektorn till trots är det viktigt att poängtera att det embryo till en sådan sektor som finns i främst Somaliland, Puntland och för södra och centrala Somalias del Mogadishu, har långt kvar till att kunna fungera i medborgarnas intresse, samt långt kvar innan det kan fungera med rättssäkerhet och effektivitet, även om man i främst Somaliland kommit längre med uppbyggnaden. Klanerna har fortsatt ett starkt inflytande även där och kan i de flesta fall i praktiken överpröva en

¹⁶¹ Lifos, *Myndigheter och klansystem i Somalia*, 2012-11-30, s. 18f, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=29006> (hämtad 2015-01-27)

¹⁶² UN Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia*, 2014-03-03, punkt 49, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=31996> (hämtad 2015-01-27)

¹⁶³ Sanchez, Franco, EASO COI Seminar on Somalia, 2015-11-03

¹⁶⁴ Lifos, *Myndigheter och klanssystem i Somalia*, 2012-11-30, s. 39 ff

¹⁶⁵ Sanchez, Franco, EASO COI Seminar on Somalia, 2015-11-03

dom i domstol. Undantaget från detta är fall som rör Al Shabaab och statens säkerhet. Det är dock viktigt att även då komma ihåg att varje domare tillhör en klan och att korruptionen är utbredd. Lifos slutsats är att rätts- och säkerhetssektorns kapacitet varierar lite med vilket område i Somalia som avses, men oavsett geografiskt område är kapaciteten mycket låg för att på sina håll tänga försvinnande liten. Detsamma gäller rätts- och säkerhetssektorns integritet.

10. Resor och bosättning på annan ort inom landet

10.1. Resor på landsväg

Det går persontransporter på vägarna i södra och centrala Somalia. Beroende på vad man har råd med väljer man transport i minibuss, lastbil, hyr en åsna eller går till fots.¹⁶⁶ Om man reser med minibuss eller lastbil betalar man en avgift till chauffören som sedan betalar avgifterna som uppkommer vid de vägspärrar som finns utmed vägarna. Det finns vägspärrar i såväl territorium som kontrolleras av Al Shabaab som territorium som kontrolleras av regeringen eller med regeringen allierade. Det förekommer att den som reser därutöver träffar på oväntade vägspärrar upprättade av någon milis eller av banditer.¹⁶⁷ Vid framför allt de vägspärrar som inte kontrolleras av Al Shabaab kan passagerarna utsättas för övergrepp, som t.ex. utpressning eller rån. Flickor och kvinnor riskerar även att utsättas för våldtäkt.¹⁶⁸ Al Shabaab har generellt sett inget intresse i gemene man utan¹⁶⁹ letar vid kontrollerna efter personer av intresse för dem samt efter gods som är förbjudet inom det territorium de kontrollerar, såsom t.ex. elektronik som anses oislamisk.¹⁷⁰ Även dokument eller andra föremål som förknippas med Al Shabaabs fiender, t.ex. dokument från ett FN-organ eller en vattenflaska med ett FN-organs logotyp på kan väcka misstanke om att den resande är spion för regeringssidan.¹⁷¹ Den som Al Shabaab finner som jobbar för regeringssidan eller misstänks för spionage riskerar brysk behandling och kan avrättas.¹⁷² Kvinnor måste vid resa genom område som

¹⁶⁶ Internationell organisation (E), samtal i Nairobi oktober 2014

¹⁶⁷ FN-organisation (D2), samtal i Mogadishu 2016-03-13; Landinfo, *Temanotat. Somalia: Praktiske forhold og sikkerhetsutfordringer knyttet til reisevirksomhet i Sør-Somalia*, 2016-04-04, s. 9ff, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=36990> (hämtad 2016-04-13); Anonym person (P), samtal i Baidoa oktober 2014, Chaufför 1 och 2, samtal i Mogadishu oktober 2014

¹⁶⁸ FN-organisation (J), samtal i Mogadishu 2016-03-15; Internationell organisation (F), samtal i Mogadishu 2016-03-15; Lokal NGO (R), samtal i Baidoa oktober 2014

¹⁶⁹ FN-organisation (D1), samtal i Mogadishu 2016-03-13

¹⁷⁰ FN-organisation (D3), samtal i Mogadishu 2016-03-13; Internationell organisation (E), samtal i Nairobi oktober 2014

¹⁷¹ FN-organisation (D1), samtal i Mogadishu 2016-03-13; Landinfo, *Temanotat. Somalia: Praktiske forhold og sikkerhetsutfordringer knyttet til reisevirksomhet i Sør-Somalia*, 2016-04-04, s.12f, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=36990> (hämtad 2016-04-13)

¹⁷² FN-organisation (J), samtal i Mogadishu 2016-03-15, Landinfo, *Temanotat. Somalia: Praktiske forhold og sikkerhetsutfordringer knyttet til reisevirksomhet i Sør-Somalia*, 2016-

kontrolleras av Al Shabaab följa de klädkoder och regler som gäller i området, och måste exempelvis bära täckande kläder och resa med manlig eskort.¹⁷³ Al Shabaab finns kvar strax utanför städer som de drivits ut från och hindrar i vissa fall transporter att nå staden.¹⁷⁴

Att resa landvägen i framför allt södra och centrala Somalia är riskfyllt och beslutet att företa resan tas efter noggrant övervägande om dess nödvändighet kontra riskerna att företa den.¹⁷⁵ Den i det somaliska samhället som är resursstark lever lite i likhet med internationell personal stationerad i Somalia, dvs. har möjlighet att ha vakter utanför sitt hus och kan resa med väpnad eskort.¹⁷⁶ Personer som har råd föredrar att resa med flyg, till en flygplats så nära resans mål som möjligt.¹⁷⁷ Sveriges ambassad i Nairobi har givit uttryck för bristfälligheten i inrikesflygens flygsäkerhet.¹⁷⁸

10.2. Lifos analys

Att resa på vägnätet i framför allt södra och centrala Somalia utanför städerna är vanskligt. Vid de vägspärrar som finns riskerar resenärerna att utsättas för övergrepp av den som sköter vägspärren, oavsett om det är Al Shabaab, SNAF eller någon regeringsvänlig milis eller ett banditgäng. Lifos noterar att den som tillhör någon av de grupper som är utsatta i det somaliska samhället generellt också är de som har störst risk att utsättas för övergrepp under resor på landvägen. Lifos konstaterar att somalier dock företar resor landvägen, men bedömer efter den information som inhämtats vid samtal i Somalia att det förtjänar att påpekas att det inte handlar om nöjesresor utan de resor som företas görs efter noggrant övervägande om risken kontra nödvändigheten.

11. Klanens betydelse i ett nätverk

Som ovan nämnts genomsyrar klansystemet hela det somaliska samhället. Det är ett patriarkalt system där varje man har tillgång till sedvanerätten, *xeer*, genom sin *diyabetalande* subklan. Den *diyabetalande* subklanen är den nivå av underklan som sköter de bilaterala förhandlingar med en annan klan som är ryggraden i *xeer*. Kvinnor har tillgång till *xeer* genom en manlig släkting, vanligen fadern, maken eller en bror. I avsaknad av en så nära manlig släkting kan kvinnans talan föras av en man i hennes nätverk. Vad

04-04, s. 12 <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=36990> (hämtad 2016-04-13)

¹⁷³ FN-organisation (D3), samtal i Mogadishu 2016-03-13; Internationell organisation (E), samtal i Nairobi oktober 2014

¹⁷⁴ FN-organisation (D2), samtal i Mogadishu 2016-03-13; Internationell organisation (N), samtal i Mogadishu oktober 2014

¹⁷⁵ Internationell organisation (F), samtal i Mogadishu 2016-03-15; Internationell organisation (A), samtal i Baidoa oktober 2014

¹⁷⁶ Internationell organisation (J), samtal i Mogadishu oktober 2014

¹⁷⁷ Landinfo, *Temanotat. Somalia: Praktiske forhold og sikkerhetsutfordringer knyttet til reisevirksomhet i Sør-Somalia*, 2016-04-04, s. 14, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=36990> (hämtad 2016-04-13)

¹⁷⁸ Sveriges ambassad i Nairobi, e-post till Lifos 2014-01-30

som kan anses vara ett manligt nätverk går inte att exakt definiera utan varierar med hur nära släkt kvinnan är med mannen men också med vilken relation de har. En ram för vad manligt nätverk kan vara, i betydelsen föra en kvinnas talan inom xeer, är att även farfar, farbröder samt vuxna bröder, söner och kusiner på faderns sida kan räknas till det manliga nätverket under förutsättning att de har en närmare relation med kvinnan än vad som normalt är fallet med mer avlägsna släktingar. För att kunna föra kvinnans talan måste mannen befinna sig på samma geografiska ort som kvinnan. Den diyabetalande subklanen bistår sina medlemmar i politiska och juridiska frågor men har ingen skyldighet att hjälpa till i ekonomiskt trångmål. Det finns dock i det somaliska samhället en tradition av att storfamiljen, på såväl faderns som moderns sida, hjälper varandra. Knappa resurser leder dock till att möjligheten och viljan att hjälpa inte alltid finns.¹⁷⁹

Minoritetsgruppernas svaga position ger dem inte möjlighet att försvara sig eller driva sina frågor gentemot klaner.¹⁸⁰ Personer från minoritetsgrupper har mycket begränsad möjlighet att få tillgång till sedvanerätten xeer.¹⁸¹

Framför allt i Mogadishu finns också andra nätverk än klanen som kan ge inflytande. Det kan röra sig om distriktskommissionärer, affärsmän av betydelse eller andra personer med inflytande i samhället som verkar i nätverk som inte nödvändigtvis är klanbaserat.¹⁸²

11.1. Lifos analys

Det somaliska samhället är hierarkiskt och vilken klan eller minoritetsgrupp individen tillhör har betydelse för dennes ställning i samhället och därmed för möjligheterna att få skydd, inflytande, arbete med mera. Dels har det betydelse vilken klan/minoritetsgrupp individen tillhör och dels har det betydelse om individen befinner sig där klanen/minoritetsgruppen finns geografiskt eller om individen är ensam utan sin klan/minoritetsgrupp. En person som befinner sig på en ort utan närhet till sin klan/minoritetsgrupp befinner sig i ett utsatt läge eftersom denne saknar det juridiska skydd som klanen kan ge inom xeer, framför allt i avsaknad av ett fungerande polis- och domstolsväsen, men också därför att klanen är ett naturligt kontaktnät och i varierande grad ekonomiskt skyddsnät. Internflyktingars utsatthet bottnar till stor del i att de befinner sig på en ort utan sin klan och det skydd och stöd som den kan ge.

¹⁷⁹ Lifos, *Kvinnor i Somalia*, 2014-01-24, s 8f, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=31539> (hämtad 2015-01-27)

¹⁸⁰ EASO, *South and Central Somalia Country Overview*, 2014-08-01, s. 55f, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=33181> (hämtad 2015-01-27)

¹⁸¹ NOAS, *Persecution and Protection in Somalia*, 2014-04-01, s. 41, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=32455> (hämtad 2015-01-27)

¹⁸² Lifos, *Myndigheter och klansystem i Somalia*, 2012-11-30, s. 13ff

De som är svaga i det somaliska samhället är personer som tillhör minoritetsgrupper, personer som befinner sig på en ort där deras klan/minoritetsgrupp inte finns, kvinnor generellt och kvinnor utan manligt nätverk i synnerhet samt barn. Ju fler av dessa indikatorer som stämmer in på en person, desto mer utsatt är personen.

För att kunna använda sig av de icke klanbaserade nätverk som finns i främst Mogadishu krävs att man ingår i dessa nätverk. Inflytandet kan nätverket ifråga sedan utöva i egenskap av egen maktställning, t.ex. genom en egen milis och den makt som det ger, eller genom att nätverka genom t.ex. klan. Lifos saknar uppgift om att den här typen av icke-klanbaserade nätverk förekommer på andra orter än Mogadishu.

12. Barnhem

Det finns barnhem i Somalia. Lifos besökte vid resa till Hargeisa i Somaliland 2012 ett barnhem. Vid rundvandring i barnhemmet konstaterades att många barn delade sängar, även om det förekom att barn hade egen säng. Några sov på madrasser på golvet i sovsalarna. Mellan 30 - 40 barn delar toalett och badrum. Det hade då nyligen byggts två badrum samt toalett och kök som var avsett bara för flickor. Boendet var torftigt och barnen saknade generellt möjlighet att förvara personliga ägodelar. Det serverades mat tre gånger per dag och därutöver mellanmål två gånger per dag. Barnen som bodde på hemmet fick fri utbildning från förskola till universitet, men det fanns inte längre någon utbildning inne på barnhemmet.¹⁸³ Lifos saknar utförlig information om andra barnhem i Somalia.

13. Återvändande

Det förekommer att personer återvänder till Somalia. Till Mogadishu återvänder personer ur diasporan, många av dem har fått jobb på olika ministerier eller organisationer. De kan få hjälp med boende på hotell och transporter till och från arbetet, men många väljer att ordna sitt boende själva, åka taxi till arbetet och ordna med sin egen säkerhet. De bosätter sig i områden i Mogadishu som anses säkrare, såsom Makaram, Hodan och flygplatsen. De rör sig bara från hemmen till arbetsplatsen och tillbaka. De har antingen överenskommelser med någon restaurang om mat eller så har de någon som lagar mat åt dem i hemmet. De går inte själva ut och handlar mat. Det har varit färre incidenter än vad man inledningsvis trodde.¹⁸⁴ Under de första månaderna 2016 har diasporan, med anledning av mer frekventa attacker mot civila, börjat lämna Mogadishu igen.¹⁸⁵

Det pågår ett återvändande från flyktinglägren i Dadaab i Kenya. Under 2015 återvände 5 679 personer och under de tre första månaderna 2016

¹⁸³ Personal vid Hargeisa Orphanage, samt observationer av Lifos vid besök vid detta barnhem, 2012-06-16

¹⁸⁴ Lokal NGO (S), samtal i Mogadishu oktober 2014

¹⁸⁵ FN-organisation (D2), samtal i Mogadishu 2016-03-13

återvändande ca 6 200 personer.¹⁸⁶ Det finns inom Tripartite-avtalet väl definierade områden som de återvänder till: Kismaayo, Baidoa, Luuq, Jowhar, Balcad, Mogadishu, Wanlaweyne, Beledweyne och Afgooye.¹⁸⁷ De flesta som återvänder från Dadaab är de som kom till Kenya i samband med svälten 2011 eller därefter.¹⁸⁸ Återvändande sker till orter där man har ett nätverk av t.ex. släktingar, där man kan försörja sig och där det finns någon socio-ekonomisk struktur med skolor och hälsocentraler.¹⁸⁹

Från slutet av mars till årets slut har ca 26 500 somalier återvänt från Jemen. De anländer till Somaliland eller norra Puntland. En del av dem tar sig därifrån vidare söderut i Somalia, exempelvis till Mogadishu.¹⁹⁰

13.1. Lifos analys

Det kan inledningsvis konstateras att de som återvänder för att jobba på ett ministerium eller en organisation har utsatts för färre säkerhetsincidenter än vad man inledningsvis förväntat. Det är dock viktigt att notera att dessa personer konstituerar en överklass i Somalia, med relativt sett god inkomst och möjlighet att färdas i taxi och ha hemhjälp som sköter inköp av dagligvaror. Det ger dem möjlighet att leva ett tillbakadraget liv och i princip endast vistas på sina arbetsplatser, i sina hem och resan däremellan vilket minskar riskerna jämfört med om du behöver vistas längre tid ute i samhället. Tillhörigheten till en ekonomiskt välbärgad grupp ger således möjligheter till att anpassa livet så att individen exponeras mindre för de risker som finns. Att tillhöra en ekonomiskt välbärgad grupp, med de kopplingar till väst som finns dels genom att man återvänt därifrån och i de fall som åsyftas ovan för att man arbetar för ministerium eller organisationer som förknippas med väst, leder också till att man tillhör riskgrupper. Dels för kriminalitet, dels från Al Shabaab. Sedan Al Shabaab börjat attackera civila, löper den här gruppen av personer som återvänt större risk att befinna sig där Al Shabaab attackerar.

Lifos noterar att de som återvänder från Dadaab i Kenya är de som relativt nyligen lämnat Somalia och kan ha ett aktivt nätverk kvar i Somalia, genom exempelvis klan, vilket underlättar hemkomsten. Att somalier återvänder från Jemen säger möjligen mer om situationen i Jemen än om situationen i Somalia.

¹⁸⁶ UNHCR, *Weekly Update, Support to Voluntary Repatriation of Somali Refugees from Kenya, Total reporting period: 1 January 2016 to 3 April 2016*, <http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/WeeklyUpdate-VoluntaryReturnsKENtoSOM1Jan2016to3Apr2016.pdf> (hämtad 2016-04-18)

¹⁸⁷ FN-organisation (D1), samtal i Mogadishu 2016-03-13

¹⁸⁸ FN-organisation (D1), samtal i Mogadishu 2016-03-13

¹⁸⁹ FN-organisation (D3), samtal i Mogadishu 2016-03-13

¹⁹⁰ IOM, *IOM Provides Yemen Returnees in Somalia with Access to Safe and Clean Water*, 2016-01-08, <https://www.iom.int/news/iom-provides-yemen-returnees-somalia-access-safe-and-clean-water> (hämtad 2016-04-14); Västerländsk ambassad i Nairobi (K), samtal i Nairobi 2016-03-11

14. Resor till Somalia

Det går internationellt flyg till flera flygplatser i Somalia, däribland Mogadishu och Hargeisa. Inrikesflyg finns men opererar på grund av säkerhetsläget inte alltid i södra och centrala Somalia.¹⁹¹ Lifos noterar att de destinationer som nämns att inrikesflyg trafikerar, inte ligger inom områden som kontrolleras av Al Shabaab.

Källförteckning

Elektroniska källor

Africa Review, *31 killed in twin explosions in Somalia's Baidoa town*, 2016-02-29, <http://www.africareview.com/News/Al-Shabaab-explosions-in-Somalia-Baidoa-town/-/979180/3096472/-/15jp3jqz/-/index.html> (hämtad 2016-04-11)

Al Arabiya English, *Somali troops retake key port from al-Shabaab*, 2016-02-06, <http://english.alarabiya.net/en/News/africa/2016/02/06/Somali-troops-retake-key-port-from-al-Shabaab-.html> (hämtad 2016-04-26)

Al Jazeera, *Al-Shabab intelligence chief says he is quitting*, 2015-01-27, <http://www.aljazeera.com/news/2015/01/al-shabab-intelligence-chief-quitting-150127180558773.html> (hämtad 2015-02-05)

The Assessment Capacities Projects (ACAPS), *Global Emergency Overview*, 2016-04-18, <http://geo.acaps.org/> (hämtad 2016-04-25)

BBC News, *Ahmed Abdi Godane: Somalia's killed al-Shabab leader*, 2014-09-09, <http://www.bbc.com/news/world-africa-29034409> (hämtad 2015-01-20)

Danmark. Udlændingestyrelsen. *South Central Somalia - Country of Origin Information for Use in the Asylum Determination Process, Report from the Danish Immigration Service's fact finding mission to Nairobi, Kenya and Mogadishu, Somalia, 2-12 May 2015*, 2015-09-24, s. 11f, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=35790> (hämtad 2016-04-12)

Deutsche Welle, *Somalia: U.S. Targets Al-Shabaab Leader in Somalia With Drone Strike*, 2015-02-04, <http://allafrica.com/stories/201502040350.html> (hämtad 2015-02-05)

European Asylum Support Office. EASO,

¹⁹¹ Sveriges ambassad i Nairobi, e-post till Lifos 2015-12-09; Lifos, *Somalia. Inrikes- och utrikesflyg*, 2015-12-18, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=29034> (hämtad 2016-04-25); Landinfo, *Temanotat. Somalia: Praktiske forhold og sikkerhedsudfordringer knyttet til reisevirksomhet i Sør-Somalia*, 2016-04-04, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=36990> (hämtad 2016-04-25)

Somalia. Areas of Influence as of December 2015 [karta], 2015-12-01,
<http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=36920>
(hämtad 2016-04-29)

European Asylum Support Office (EASO), *Somalia Security Situation*, 2016-02-01, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=36884>
(hämtad 2016-04-07)

European Asylum Support Office (EASO), *South and Central Somalia Country Overview*, 2014-08-01,
<http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=33181>
(hämtad 2015-01-27)

Food Security and Nutrition Analysis Unit – Somalia, *Administrative Maps*,
<http://www.fsnaui.org/products/maps/administrative-maps> (hämtad 2016-04-29)

The Guardian, *Mogadishu beach area hit by car bomb and intense gunfire*, 2016-01-21, <http://www.theguardian.com/world/2016/jan/21/mogadishu-beach-area-hit-by-car-bomb-and-intense-gunfire> (hämtad 2016-04-11)

Hiiraan Online, *8 killed as rival clan militias fight in Beled Weyne*, 2015-10-19, <http://www.hiiraan.com/news4/2015/Oct/102176/9-killed-as-rival-clan-militias-fight-in-beled-weyne-somalia.aspx%2019> (hämtad 2016-04-26)

Hiiraan Online, *Backing rival clans led to the defeat at El Adde*, 2016-03-01, <http://www.hiiraan.com/news4/2016/Mar/104359/backing-rival-clans-led-to-the-defeat-at-el-adde.aspx> (hämtad 2016-04-26)

Hiiraan Online, *Seven killed as rival clan militias fight in central Somalia*, 2015-12-13, <http://www.hiiraan.com/news4/2015/Dec/103045/seven-killed-as-rival-clan-militias-fight-in-central-somalia.aspx%2013> (hämtad 2016-04-26)

Hiiraan Online, *Somalia deploys troops in Beledweyne to observe ceasefire after tribal fighting*, 2015-12-18, <http://www.hiiraan.com/news4/2015/Dec/103123/somalia-deploys-troops-in-beledweyne-to-observe-ceasefire-after-tribal-fighting.aspx%2018> (hämtad 2016-04-26)

Hiiraan Online, *Somali forces arrest 15 Al-Shabaab suspects in Puntland*, 2016-04-12, <http://www.hiiraan.com/news4/2016/apr/104982/somali-forces-arrest-15-al-shabaab-suspects-in-puntland.aspx> (hämtad 2016-04-14)

Hiiraan Online, *Somalia: Why is Al-Shabaab Still A Potent Threat?*, 2016-02-13, <http://www.hiiraan.com/news4/2016/Feb/104095/somalia-why-is-al-shabaab-still-a-potent-threat.aspx> (hämtad 2016-04-26)

Horseed Media, *Somalia: Communique on the electoral model for 2016*, 2016-01-28, <https://horseedmedia.net/2016/01/28/226136/> (hämtad 2016-04-29)

International Alert, *The Complexity of Sexual and Gender-Based Violence. Insights from Mogadishu and South Central Somalia*, 2015-10-01,
http://www.international-alert.org/sites/default/files/Somalia_ComplexitySexualViolence_EN_2015.pdf
(hämtad 2016-03-14)

International Organization for Migration (IOM), *IOM Provides Yemen Returnees in Somalia with Access to Safe and Clean Water*, 2016-01-08,
<https://www.iom.int/news/iom-provides-yemen-returnees-somalia-access-safe-and-clean-water> (hämtad 2016-04-14)

Landinfo, *Temanotat Somalia: Media og journalistikk*, 2016-03-08,
<http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=36885>
(hämtad 2016-04-12)

Landinfo, *Temanotat. Somalia: Praktiske forhold og sikkerhetsutfordringer knyttet til reisevirksomhet i Sør-Somalia*, 2016-04-04,
<http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=36990>
(hämtad 2016-04-13)

Lifos, *Kvinnor i Somalia. Rapport från utredningsresa till Nairobi, Kenya i oktober 2013*, reviderad 2014-01-24,
<http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=31539>
(hämtad 2015-01-27)

Lifos, *Myndigheter och klansystem i Somalia. Rapport från utredningsresa till Nairobi, Kenya samt Mogadishu, Hargeisa och Boosaaso i Somalia i juni 2012*, 2012-11-30,
<http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=29006>
(hämtad 2015-01-27)

Lifos, *Säkerhetssituationen i Somalia. Rapport från utredningsresa till Nairobi, Kenya samt Mogadishu, Hargeisa och Boosaaso i Somalia i juni 2012*, 2012-10-24, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=28817>
(hämtad 2015-01-27)

Menkhaus, Ken, *Reignating Somalia's Political Transition: Q&A with Ken Menkhaus*, 2015-11-25, <https://theglobalobservatory.org/2015/11/somalia-menkhaus-al-shabaab-amisom/> (hämtad 2016-04-14)

Norwegian Organisation for Asylum Seekers (NOAS), *Persecution and Protection in Somalia*, 2014-04-01,
<http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=32455>
(hämtad 2015-01-27)

Reuters, *U.S. confirms drone strike killed al Shabaab leader in Somalia*, 2014-12-31, <http://www.reuters.com/article/2014/12/31/us-usa-somalia-airstrike-idUSKBN0K90YA20141231> (hämtad 2015-02-05)

Sabahi, *Somali elders defy al-Shabaab order to stay away from Central State conference*, 2015-01-22,
http://sabahionline.com/en_GB/articles/hoa/articles/features/2015/01/22/feature-01 (hämtad 2015-01-27)

Somalia Report, *What is Khatumo State?*, 2012-04-26,
http://www.somaliareport.com/index.php/post/3271/What_is_Khatumo_State
(hämtad 2015-01-20)

The Telegraph, *How al-Qaeda and Islamic state are competing for al-Shabaab in Somalia*, 2016-01-12, <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/islamic-state/12015075/How-al-Qaeda-and-Islamic-State-are-fighting-for-al-Shabaab-affections-in-Somalia.html> (hämtad 2016-04-12)

UNHCR, *Weekly Update, Support to Voluntary Repatriation of Somali Refugees from Kenya, Total reporting period: 1 January 2016 to 3 April 2016*,
<http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/WeeklyUpdate-VoluntaryReturnsKENtoSOM1Jan2016to3Apr2016.pdf> (hämtad 2016-04-18)

UNHCR, *Over 100,000 people displaced in Somalia so far this year as IDPs bear brunt of food insecurity crisis*, 2014-09-16,
<http://www.unhcr.org/541810559.html> (hämtad 2015-01-27)

University of Texas at Austin, University of Texas Libraries, Perry-Castañeda Library Map Collection, Country Maps, Somalia
http://www.lib.utexas.edu/maps/africa/somalia_pol02.jpg (hämtad 2016-04-29)

UN Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia*, 2016-01-08, <http://www.refworld.org/pdfid/5698a0b64.pdf> (hämtad 2016-04-07)

UN Security Council, *Report of the Monitoring Group on Somalia and Eritrea pursuant to Security Council Resolution (2182): 2014: Somalia*, 2015-10-19,
http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7b65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7d/s_2015_801.pdf (hämtad 2016-04-11)

UN Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia*, 2015-09-11, <http://www.refworld.org/docid/55fc026e4.html> (hämtad 2016-04-11)

UN Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia*, 2015-05-12, <http://www.refworld.org/docid/556581e64.html> (hämtad 2016-04-14)

UN Security Council, *Report of the Secretary General on Somalia January 2015*, 2015-01-23,
http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2015/51 (hämtad 2016-04-07)

UN Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia*, 2014-03-03
<http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=31996>
(hämtad 2015-01-27)

UN Security Council, *Report of the Secretary-General on Somalia*, 2013-05-31, <http://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=30470> (hämtad 2015-01-27)

US Department of State, *Trafficking in Persons Report 2014 - Special Case: Somalia*, 2014-06-20, http://www.ecoi.net/local_link/278800/408346_de.html (hämtad 2015-02-26)

Utrikespolitiska institutet, *Landguide Somaliland*, 2014-02-18, Betaltjänst, <http://www.landguiden.se/Lander/Afrika/Somalia> (hämtad 2015-01-27)

Utrikespolitiska institutet, *Landguide Somalia/Massmedier*, 2014-11-05, Betaltjänst, <http://www.landguiden.se/Lander/Afrika/Somalia/Massmedier> (hämtad 2015-01-27)

Muntliga källor

Vid utredningsresa till Somalia mars 2016

Ahmed Nur i Gaalkacyo, samtal i Gaalkacyo 2016-03-17

FN-organisation (C), samtal i Mogadishu 2016-03-13

FN-organisation (D1), samtal i Mogadishu 2016-03-13 samt 2016-03-15

FN-organisation (D2), samtal i Mogadishu 2016-03-13

FN-organisation (D3), samtal i Mogadishu 2016-03-13

FN-organisation (D4), samtal i Mogadishu 2016-03-13

FN-organisation (E), samtal i Mogadishu 2016-03-14

FN-organisation (J), samtal i Mogadishu 2106-03-15

FN-organisation (N), samtal i Mogadishu 2016-03-13

Internationell organisation i Nairobi (A), samtal i Nairobi 2016-03-10

Internationell organisation (B) i Nairobi, samtal i Nairobi 2016-03-11

Internationell organisation (F), samtal i Mogadishu 2016-03-15

Internationell organisation (R), samtal i Gaalkacyo 2016-03-16

Internationell organisation (S1), samtal i Gaalkacyo 2016-03-16

Internationell organisation (S2), samtal i Mogadishu 2016-03-13

Internationell organisation verksam i Gedo (U), samtal i Nairobi 216-03-18

Internationell organisation verksam i Puntland (Y), samtal i Nairobi 2016-03-09

Klanäldste (O), samtal i Mogadishu 2016-03-15

Nairobi-baserad regional analytiker (G), samtal i Nairobi 2016-03-09

NGO verksam i Somalia (L), samtal i Mogadishu 2016-03-16

Tankesmedja i Mogadishu (H), samtal i Mogadishu 2016-03-14

Tjänsteman inom FN (M), samtal i Mogadishu 2016-03-14

UNDP, samtal i Mogadishu 2016-03-14

Västerländsk ambassad i Nairobi (K), samtal i Nairobi 2016-03-11

Vid utredningsresa till Somalia oktober 2014

Anonym person (P), samtal i Baidoa oktober 2014

Chaufför 1, samtal i Mogadishu oktober 2014

Chaufför 2, samtal i Mogadishu oktober 2014

Internationell organisation (A), samtal i Baidoa oktober 2014

Internationell organisation (C), samtal i Mogadishu oktober 2014

Internationell organisation (E), samtal i Nairobi oktober 2014

Internationell organisation (F1), samtal i Nairobi oktober 2014

Internationell organisation (H), samtal i Mogadishu oktober 2014

Internationell organisation (J), samtal i Mogadishu oktober 2014

Internationell organisation (M), samtal i Nairobi oktober 2014

Internationell organisation (N), samtal i Mogadishu oktober 2014

Internationell organisation (O), samtal i Mogadishu oktober 2014

Internationell organisation (Q) samtal i Baidoa oktober 2014

Lokal NGO (G), samtal i Mogadishu oktober 2014

Lokal NGO (R), samtal i Baidoa oktober 2014

Lokal NGO (S), samtal i Mogadishu oktober 2014

Tjänsteman inom FN (B), samtal i Mogadishu oktober 2014

Övriga muntliga källor

Internationell organisation i Mogadishu, e-post till Lifos 2015-10-26, 2015-11-14, 2015-12-12, 2015-12-22, 2016-01-16, 2016-01-25, 2016-02-08, 2016-02-22, 2016-02-29, 2016-03-14, 2016-03-28, 2016-04-17, 2016-05-02

Kellett, Paul A, Colonel (Retd) och Political/Security Advisor, EU Somalia Unit, samtal i Nairobi, telefonsamtal 2014-11-25 samt e-post 2014-12-03

Personal vid Hargeisa Orphanage, samt observationer av Lifos vid besök vid detta barnhem, 2012-06-16

Sanchez, Franco, European Asylum Support Office (EASO) Country of Origin Information (COI) Seminar on Somalia, 2015-11-03

Sveriges ambassad i Nairobi, e-post till Lifos 2015-12-09

Förkortningar

AMISOM	Afrikanska Unionens fredsbevarande styrkor i Somalia (African Union Mission in Somalia)
ASWJ	Ahlu Sunna Wal Jamaa
AQ	Al Qaida
IDP	Internally Displaced Person / internflykting
IS	Islamiska staten
NGO	Non-Governmental Organisation
SFG	Somali Federal Government
SNAF	Somali National Armed Forces

Bilaga 1

Karta över Somalia

Kartan från The University of Texas at Austin, University of Texas Libraries,
Perry-Castañeda Library Map Collection, Country Maps, Somalia
http://www.lib.utexas.edu/maps/africa/somalia_pol02.jpg (hämtad 2016-04-29)

Lifos publikationer

Landrapport syftar primärt till att utgöra ett underlag till Migrationsverkets rättsliga styrning. Den kan också ge stöd vid handläggning i migrationsärenden.

Temarapport syftar till att ge landinformation i ett eller flera sammanlänkade teman, alternativt ett tema som berör flera länder.

Lägesanalys syftar till att ge en kortfattad lägesbild av en situation i ett land, inklusive en analys kring möjlig utveckling.

Scenarioanalys syftar primärt till att utgöra ett stöd vid prognosarbete, strategiskt beslutsfattande etc. genom att beskriva ett antal möjliga scenarier samt sannolikheten och konsekvensen av dessa.

Fråga-Svar är sammanställningar av information som svar på frågor från Migrationsverkets anställda.

Om Lifos

Lifos är ett center för landinformation och omvärldsanalys. Vi samlar in, analyserar och upprätthåller expertkunskap om länder och regioner från vilka människor söker sig till Sverige.

Lifos mission: Lifos är ett expertorgan, vilket agerar opartiskt och proaktivt för att bidra till rättssäkra och effektiva migrationsprocesser genom tillförlitlig, relevant och lättillgänglig landinformation och omvärldsanalys.

Migrationsverket • 601 70 Norrköping

gb-lifos@migrationsverket.se

<http://lifos.migrationsverket.se> • www.migrationsverket.se